

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิจัยเรื่องกลยุทธ์การส่งเสริมศูนย์ท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์บ้านบางพลับ จังหวัดสมุทรสงคราม นี้มีการทบทวนวรรณกรรม แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
2. แนวคิดเรื่องกลยุทธ์การส่งเสริมท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ SWOT Analysis
4. ข้อมูลทั่วไปของศูนย์ท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์บ้านบางพลับ
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวความคิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ม.ป.ป., หน้า 8) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ชุมชนเกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และสัตว์เลี้ยง แหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่าง ๆ สถานที่ราชการ ตลอดจนสถาบันการศึกษาที่มีงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตรที่ทันสมัย ฯลฯ เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จและเพลิดเพลินในกิจกรรมทางการเกษตรในลักษณะต่าง ๆ ได้ความรู้ ได้ประสบการณ์ใหม่ๆ บนพื้นฐานความรับผิดชอบ และมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่นั้น

ญานีกรณ์ ธรรมโชติ (2549, หน้า 36) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้ว่า เป็นการท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้ลงไปสัมผัสในพื้นที่เกษตรกรรม โดยได้เรียนรู้ประสบการณ์ใหม่จากชุมชนที่ทำการเกษตร ยังเกี่ยวเนื่องถึงสภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบท ซึ่งการท่องเที่ยวเกษตรตามหลักการของการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนนั้นให้พิจารณาถึงหลักการการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ประกอบการคำนึงถึงปัญหาผลกระทบต่องานสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมของชุมชน และระบบการจัดการบริหารที่ดี จากบุคคล 3 อันได้แก่ เจ้าของสวน ผู้นำเที่ยว รวมถึงภาครัฐ

และนักท่องเที่ยว โดยองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้แก่ ทรัพยากรการท่องเที่ยว ตลาดการท่องเที่ยวเฉพาะและการบริการการท่องเที่ยวต่อนักท่องเที่ยว

จำไพพรรณ แก้วสุริยะ (2544, หน้า 120) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นการท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อชื่นชมความสวยงามและเป็นเรียนรู้วิถีชนบท รวมถึงการได้สัมผัสประสบการณ์ใหม่ ๆ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2548, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agrotourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรมสวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และเลี้ยงสัตว์ เพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเริงและเพลิดเพลินในสวนเกษตร ได้ความรู้ มีประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น

ปองพล ชัชวาลรัตน์ และวชิรินทร์ (2550, หน้า 9) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม ว่า เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวแบบหนึ่ง ซึ่งมุ่งความสนใจไปยังกิจกรรมการเกษตรเป็นหลัก เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสพักผ่อนหย่อนใจ เพลิดเพลินและตื่นตาตื่นใจไปกับผลผลิตทางการเกษตร วิถีชีวิตและประสบการณ์ใหม่ ๆ ด้านการเกษตร ซึ่งส่งผลดีในการก่อให้เกิดการกระจายรายได้ไปยังเกษตรกรและชุมชนในท้องถิ่นชนบท

อัศวิน แสงพิกุล (ม.ป.ป.) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรว่า เป็นการท่องเที่ยวทางเลือกอีกรูปแบบหนึ่งที่นักท่องเที่ยวนอกจากจะได้รับความรู้ ความเพลิดเพลิน และประสบการณ์โดยตรงจากเกษตรกรแล้ว ยังได้สัมผัสและเรียนรู้ถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรมท้องถิ่นและเทคโนโลยีทางการเกษตรต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นการช่วยกระจายรายได้โดยตรงสู่เกษตรกร เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนได้เป็นอย่างดี และที่สำคัญการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นยังช่วยให้คนไทยหันกลับ มาเที่ยวเมืองไทย ให้มากขึ้นในมุมมองที่ไม่เคยเห็นหรือสัมผัส มาก่อนกับอาชีพดั้งเดิมของบรรพบุรุษไทย

จากแนวความคิดทั้งหมดนี้ผู้วิจัยขอสรุปว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การที่นักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวในพื้นที่เกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์ และสัตว์เลี้ยง แหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่าง ๆ สถานที่ราชการ ตลอดจนสถานบันการศึกษาที่มีงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตร ได้รับความรู้เกี่ยวกับวิถีเกษตรกรรม วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ได้รับความเพลิดเพลิน ก่อให้เกิดประสบการณ์ใหม่แก่นักท่องเที่ยว มีความเข้าใจในอาชีพดั้งเดิมของบรรพบุรุษไทย และเกิดการกระจายรายได้ไปยังเกษตรกรและชุมชน

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

อัศวิน แสงพิกุล (ม.ป.ป.) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางการเกษตร หมายถึง ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตทางการเกษตร รวมทั้งทรัพยากรที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ พืช ป่า พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ป่า เป็นต้น และทรัพยากรด้านการจัดการ เช่น เกษตรกร องค์กรท้องถิ่น ความรู้ทางการเกษตร เครื่องมือเครื่องใช้ ตลอดจนเทคโนโลยีทางการเกษตรต่าง ๆ

2. ตลาดนักท่องเที่ยว สามารถแบ่งเป็น 2 กลุ่มหลัก ๆ กลุ่มที่หนึ่ง คือ ประชาชนและเกษตรกรทั่วไปที่มีความสนใจด้านการเกษตร เพื่อศึกษาหาความรู้เป็นแนวทางประกอบอาชีพ หรือเพื่อพัฒนาอาชีพการเกษตรของตนเอง และกลุ่มสอง คือกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเฉพาะด้าน สนใจในการท่องเที่ยวธรรมชาติและกิจกรรมการเกษตรต่าง ๆ อยากเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่และการประกอบอาชีพของเกษตรกร

3. การบริการการท่องเที่ยว หมายถึง การบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว เช่น การให้ข้อมูลหรือความรู้เกี่ยวกับ การประกอบอาชีพเกษตรกรรม การจัดจำหน่ายพืชผลและผลผลิตทางการเกษตรต่าง ๆ การให้บริการนำเที่ยว หรือด้านที่พักแก่นักท่องเที่ยว (home stay/farm stay) เป็นต้น

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีหลายรูปแบบ เช่น การเที่ยวสวนผลไม้ สวนดอกไม้ สวนพืชผัก สวนสมุนไพร ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ ไร่ปศุสัตว์ เป็นต้น หรืออาจเป็นการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของหน่วยงานราชการต่าง ๆ เช่น กรมวิชาการเกษตร หรือกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งจะมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในลักษณะ ศูนย์วิจัยพันธุ์พืช หรือสถานีทดลองการเกษตรต่าง ๆ ที่เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชมได้ (อัศวิน แสงพิกุล, ม.ป.ป.)

การกำหนดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว (2553, หน้า 1-5) ได้การกำหนดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ไว้ดังนี้

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่เสริมสร้างความรู้ด้านเกษตรควบคู่กับการพักผ่อนและความบันเทิง นักท่องเที่ยวสามารถร่วมสัมผัสกับวิถีชีวิตเกษตร ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการเกษตรที่หลากหลาย เพื่อสร้างทักษะแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการเกษตรและได้รับความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งสามารถซื้อหาผลผลิตการเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชนกลับไปสู่ภูมิปัญญา

ข้อ 1 ขอบข่าย

กำหนดดัชนีวัดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดำเนินการทดสอบตัวชี้วัดในการประเมินแหล่งท่องเที่ยวตัวอย่าง เพื่อประยุกต์ใช้ในการประเมินแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดำเนินการตรวจประเมินเพื่อให้การรับรองมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเกษตร รวมทั้งเสนอแนวทางการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกษตร ให้แก่ผู้รับผิดชอบในแหล่งท่องเที่ยวนำไปปฏิบัติ

ข้อ 2 มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรหมายถึง การกำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการ การบริการและความปลอดภัย เพื่อการยกระดับคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงาน วางแผน ควบคุม ดูแลและจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 10 ตัวชี้วัดดังนี้

1. โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาจากการวางแผนบุคลากร งบประมาณ ผลผลิตทางการเกษตร แผนการตลาด เป็นต้น
2. การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ เช่น กำหนดเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการเกษตร พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว พื้นที่อนุรักษ์ ถนนและลานจอดรถ เป็นต้น
3. การจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว การเตรียมความพร้อมด้านการรักษาความปลอดภัย การรักษาพยาบาลเบื้องต้นเมื่อเกิดอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วย
4. การจัดการของเสียในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ขยะ สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย และมลพิษในอากาศที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว
5. การยอมรับและความร่วมมือกับชุมชนโดยรอบ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในวิสาหกิจชุมชน การรักษาวัดธรรม การจ้างงานและสร้างรายได้ในชุมชน
6. การสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ บริษัทท่องเที่ยวความเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน
7. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การรักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการผลิต ได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ การผลิตแบบปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัย
8. การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้แก่ การรักษาความสะอาดห้องน้ำและที่พัก การดูแลรักษาระบบถนน ไฟฟ้า และโทรศัพท์ การปรับปรุงภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยว

9. การส่งเสริมการขาย เพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ได้แก่ การแปรรูปผลผลิตการเกษตรไปเป็นผลิตภัณฑ์เกษตร การพัฒนาฉลากและบรรจุภัณฑ์การยกระดับมาตรฐานสินค้าไปสู่สากล เพื่อสร้างแรงจูงใจในการซื้อสำหรับลูกค้า

10. การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ แผ่นพับ ป้ายโฆษณา การประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือ โทรทัศน์ เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 2 ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความพร้อมในการจัดหาบริการขั้นพื้นฐานสำหรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งเป็นองค์ประกอบที่ช่วยเสริมสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. เส้นทางเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เดินทางสะดวกและปลอดภัย (ความสะดวกพิจารณาจากช่วงเวลาที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ต่อปี)
2. ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และอินเทอร์เน็ต
3. ความพร้อมด้านที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ได้แก่ การมีหรือไม่มีที่พักในแหล่งท่องเที่ยว ประเภทของที่พัก เช่น ที่พักแบบโฮมสเตย์ หรือแบบกางเต็นท์นอน
4. ความพร้อมด้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว แบ่งเป็น ไม่มีอาหารบริการ มีอาหารบริการเฉพาะเมื่อสั่งจองล่วงหน้า และมีร้านอาหารบริการในแหล่งท่องเที่ยว
5. การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่ มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ มีการกระจายหรือส่งต่อนักท่องเที่ยวไปสู่แหล่งท่องเที่ยวอื่นหรือไม่ เมื่อมีนักท่องเที่ยวเกินกว่าจำนวนที่กำหนด
6. การเตรียมความพร้อมของบุคคลในการรับรองนักท่องเที่ยว มีบุคลากรพร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวตลอดเวลาหรือไม่ และมีเพียงพอหรือไม่ ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว
7. การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว มีการกำหนดช่วงฤดูกาลหรือระยะเวลาเปิด - ปิด ของแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวได้ตลอดปีหรือไม่

องค์ประกอบที่ 3 ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความสามารถในการสร้างคุณค่าให้กับตัวสินค้าที่ให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย 9 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีการบรรยาย แนะนำสถานที่ และกิจกรรมการท่องเที่ยว แจ้งให้ทราบถึงกติกาและการปฏิบัติตนของนักท่องเที่ยวขณะที่เยี่ยมชม หรือพักอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

2. มีมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่ออธิบายถ่ายทอดความรู้และข้อมูล แหล่งท่องเที่ยวได้อย่างครบถ้วน มัคคุเทศก์หรือผู้นำชมสามารถพูดภาษาต่างประเทศได้หรือไม่

3. ร้านขายของใช้ประจำวัน ของฝากและของที่ระลึก สำหรับให้บริการนักท่องเที่ยว จับจ่ายซื้อสินค้าและผลิตภัณฑ์ ใช้ในแหล่งท่องเที่ยว หรือนำกลับบ้าน

4. ความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความรู้การ พักผ่อนและให้ความบันเทิงภายในแหล่งท่องเที่ยวที่ประเภท

5. การให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว เช่น เอกสารหรือแผ่นพับ บอร์ดหรือป้ายแสดงข้อมูลหรือความรู้ด้านการเกษตร และการสาธิตวิธีปฏิบัติ

6. การให้บริการด้านยานพาหนะเยี่ยมชมสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ บริการรถพ่วง รถ จักรยาน หรือพาหนะต่าง ๆ สำหรับบริการนักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ หรือส่วนบุคคล

7. การให้บริการติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ การให้บริการส่งจดหมาย โทรศัพท์ภายในและภายนอกประเทศ บริการอินเทอร์เน็ต

8. การให้บริการการฝึกอบรมและการถ่ายทอดองค์ความรู้ ได้แก่ การให้บริการอุปกรณ์ ฝึกทักษะเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการให้บริการฝึกอบรมเป็นหมู่คณะ

9. การให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับบริการผู้สูงอายุและคนพิการหรือไม่ ที่สำคัญ ได้แก่ ห้องน้ำ ทางลาดเอียง ทางสัญจรสื่อเพื่อ การเรียนรู้และฝึกอาชีพผู้สูงอายุและคนพิการ

องค์ประกอบที่ 4 ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความสามารถในการสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ประกอบด้วย 9 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. ความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตรและองค์ความรู้เฉพาะที่เป็นต้นแบบของการ ทำเกษตรกรรม เช่น การผลิตพืชแบบไม่ใช้ดิน ฟาร์มโคนมสมัยใหม่ ที่มีคุณค่าต่อการเรียนรู้และมี การถ่ายทอดความรู้ให้นักท่องเที่ยว

2. ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การเกษตรทฤษฎีใหม่ การเกษตรกรรมแบบธรรมชาติหรือเกษตรอินทรีย์ การผลิตสารชีวภาพ เพื่อกำจัดศัตรูพืชเป็นต้น

3. สภาพธรรมชาติและความสะดวกสบายของแหล่งท่องเที่ยว มีความสวยงามตามธรรมชาติ หรือได้รับการตกแต่งภูมิทัศน์ให้มีความสวยงาม และกลมกลืนกับธรรมชาติ

4. ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายประเภท ภายในระยะรัศมี 20 กิโลเมตร มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ หรือไม่ เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น

5. การได้รับรางวัล ใบรับรอง หรือใบประกาศเกียรติคุณ จากองค์กร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว หรือสิ่งแวดล้อม หรือวัฒนธรรม ท้องถิ่น เช่น รางวัลกินรี รางวัลโลกสีเขียว ตราสัญลักษณ์ A (Agrotourism) ใบรับรอง GMP จาก การส่งเสริมการเกษตร

6. ความโดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เพื่อจำหน่ายสำหรับ นักท่องเที่ยว เช่น ไวน์ สบู่สมุนไพร ผลไม้แปรรูป สินค้าหัตถกรรม เป็นต้น

7. ความโดดเด่นและความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การอบ การนวดและประคบสมุนไพร การขี่ม้า การรีดนมวัว การเก็บผลไม้ การคราดหอย การตกปลา การนั่งช้าง เป็นต้น

8. การเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร ได้แก่ การร่วมกิจกรรมและพักค้างคืนกับเกษตรกรในที่สูง การสัมผัสชีวิตของชาวนาไทยในภาคกลาง การร่วมกิจกรรมกับชาวประมงชายฝั่งทะเล การร่วมกินอยู่และทำกิจกรรมกับชาวสวนอัมพวา เป็นต้น

ข้อ 3 การวัดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 34 ตัวชี้วัด และจะต้องประเมินผ่านทั้ง 4 องค์ประกอบหลัก จึงจะได้รับ การรับรองมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แต่ละองค์ประกอบหลัก ถูกกำหนดให้มีความสำคัญเท่ากันหรือ คิดเป็นร้อยละ 25 เท่ากัน

ข้อ 4 การตรวจประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1. คำนิยาม

“การประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร” หมายถึง กระบวนการ และวิธีการตรวจสอบและประเมินมาตรฐานด้านต่างๆของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

“สำนักงาน” หมายถึง สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว

“คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการตรวจประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว

“ผู้อำนวยการ” หมายถึง ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว

“คณะทำงาน” หมายถึง คณะบุคคลซึ่งได้รับแต่งตั้งจากสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว หรือคณะกรรมการ

2. แนวทางการตรวจประเมิน

2.1 ให้มีคณะกรรมการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรระดับชาติคณะหนึ่ง ประกอบด้วย บุคคลทั้งภาครัฐและเอกชน มีจำนวนไม่เกิน 15 คน ตามที่ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวแต่งตั้ง

2.2 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ตามที่ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวกำหนด

2.3 ให้มีคณะกรรมการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรระดับจังหวัดคณะหนึ่ง มีจำนวนไม่เกิน 9 คน ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้ง

2.4 ให้มีคณะกรรมการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรระดับจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ตามที่ผู้ว่าราชการจังหวัด

ข้อ 5 ความเป็นมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่ผ่านการประเมินและได้มาตรฐานจะต้องผ่านกระบวนการตรวจประเมิน เพื่อให้การรับรองมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวตามที่สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวกำหนด

สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

อร แพร (2544) ได้กล่าวถึง สิ่งที่ควรคำนึงถึงในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้ดังนี้

1. ผลกระทบจากการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการการท่องเที่ยวในพื้นที่เกษตรกรรม เช่น สุขา ลานจอดรถ สิ่งปลูกสร้าง เป็นต้น จำเป็นต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมความกลมกลืนกับพื้นที่

2. ผลกระทบจากกิจกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่อาจส่งผลกระทบต่อการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรกระบวนการในการผลิตและคุณภาพของผลผลิตทางการเกษตรได้ ถ้าหากขาดการจัดการที่ดี

3. การให้บริหารทางการท่องเที่ยวบางรูปแบบต้องนึกถึงผลกระทบทางสังคมความพร้อมของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวในหมู่บ้านเกษตรกรรม ในลักษณะพักแรมกับเกษตรกร

4. การส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยหน่วยงานภาครัฐ แม้ว่าในด้านหนึ่งจะเป็นการสนับสนุนช่วยเหลือชาวบ้านที่ขาดโอกาส ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีโอกาสในการที่จะได้รับประโยชน์มากขึ้น แต่ในด้านหนึ่งในการดำเนินการดังกล่าวเป็นนโยบายของหน่วยงานรัฐในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายจากส่วนกลางและมีความจำเป็นต้องมีการดำเนินการ เพื่อสนองนโยบายนั้นอาจจะทำให้การพัฒนาดังกล่าวล้มเหลว

เนื่องจากการพัฒนาเป็นบนสู่ล่าง (Top-Down) อีกทั้งผู้สนับสนุนเองก็ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการท่องเที่ยวตลอดจนขาดความเข้าใจในความต้องการที่แท้จริงของชาวบ้านและคนในชุมชน

5. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมในกลุ่มเกษตรกรรมที่มีข้อจำกัดด้านเงินทุน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการอย่างรอบคอบในลักษณะค่อยเป็นค่อยไป พัฒนาทรัพยากรที่มีคุณค่าอยู่แล้วในท้องถิ่นให้เป็นประโยชน์สูงสุด

แนวคิดเรื่องกลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ความหมายของกลยุทธ์

วิชิต อุ่อ้น (2542, หน้า 3) ให้นิยามกลยุทธ์ไว้ว่า คือ แบบของการตัดสินใจและปฏิบัติการบางอย่างที่ผู้บริหาร ใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร กลยุทธ์เป็นปฏิบัติการหรือการกระทำ (action) อย่างใดอย่างหนึ่งที่บริษัททำเพื่อให้เกิดผลงานดีเลิศกลยุทธ์ประกอบด้วยหนทาง (means) ที่บริษัทเลือกที่จะเคลื่อนตัวจากจุด A (สถานที่ที่บริษัทสถิตอยู่ในตอนนี้) ไปสู่จุด B (สถานที่ที่ต้องไปอยู่ ณ เวลาใดเวลาหนึ่งในอนาคต)

ปรีชา ปาโนรัมย์ และ ชัดติยา ชัชวาลพาณิชย์ (2550, หน้า 6) ให้นิยามกลยุทธ์ไว้ว่า หมายถึง วิธีการออกแบบหรือดำเนินงานให้เหมาะสมต่อการกำหนดจุดหมายปลายทางของธุรกิจ ในอนาคต หรือสิ่งที่ธุรกิจต้องการจะเป็นไปในอนาคต

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541, หน้า 290) ให้นิยามกลยุทธ์ไว้ว่า กลยุทธ์ (Strategy) วิธีการที่จะให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยเกี่ยวข้องกับการแข่งขัน ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้เกิดผลที่ดีเป็นข้อได้เปรียบ และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์อันหนึ่งอันใดหรือหลาย ๆ วัตถุประสงค์พร้อมกันโดยมีความเสี่ยงน้อยที่สุด ณ ระดับที่ยอมรับได้

Mintzberg (1994, หน้า 23-24 อ้างอิงใน จิราพร จิตสุทธนาผล, 2548, หน้า 13) ได้ให้ความหมายของกลยุทธ์ไว้ดังต่อไปนี้

กลยุทธ์ คือ แผน (strategy is a plan) กิจกรรมทั้งหลายกำหนดกลยุทธ์ขึ้น เพื่อใช้เป็นสิ่งที่กำหนดทิศทาง(direction) องค์กรทุกประเภทล้วนมีกลยุทธ์เพื่อรับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งสิ้น เพราะทุกองค์กรจะมีแนวทางการดำเนินงาน ไม่ว่าจะเป็นทางการหรือไม่ก็ตาม

กลยุทธ์ คือ แบบแผน (strategy is a pattern) หรือรูปแบบ เป็นเรื่องเกี่ยวกับแบบแผนด้านพฤติกรรม ในการปฏิบัติงานที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องในแต่ละช่วงเวลา (consistency in behavior overtime) สะท้อนว่าในการวางแผนในอนาคตจำเป็นต้องคำนึงถึงวัฒนาการขององค์กรที่สืบเนื่องจากอดีต ขณะเดียวกับที่ผู้บริหารจะวางแผนการอันใดจำเป็นต้องคำนึงถึงความสามารถ

หรือความคาดหวังของผู้ปฏิบัติด้วย เพราะในหลายกรณี ปรากฏว่าเจตนารมณ์เชิงกลยุทธ์ หรือสิ่งที่ผู้บริหารตั้งใจจะทำ (intended strategies) อาจจะเป็นไปไม่ได้ แต่ผู้ปฏิบัติอาจใช้ความชำนาญด้านต่าง ๆ ปรับกลยุทธ์ในระหว่างปฏิบัติ (emergent strategies) จนแปรเปลี่ยนเป็นกลยุทธ์ที่เกิดขึ้นจริง (realized strategies) ก็ได้

กลยุทธ์ คือ การกำหนดฐานะหรือตำแหน่ง (strategy is a position) ในสนามแข่งขันสินค้าหรือบริการที่เสนอออกไป จำเป็นต้องเหมาะสมกับความต้องการของลูกค้าแต่ละประเภท หรือแต่ละตลาด (the determination of particular products in particular markets) หากขาดเสียแล้วซึ่งความเข้าใจฐานะหรือตำแหน่งทางการตลาดหรือขาดความรู้ที่ชัดเจน เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมในการแข่งขัน ย่อมจะนำไปสู่ความล้มเหลวในการเสนอบริการต่าง ๆ ด้วย

กลยุทธ์ คือ ทิศนภาพ (strategy is a perspective) เน้นความสำคัญของการพิจารณาสภาพที่แท้จริงในองค์กร หรือคุณลักษณะ (character) ที่น่าจะเป็นขององค์กร เป็นวิธีการดำเนินงานที่ต้องการให้คนในองค์กรยึดถือร่วมกัน (organization's way of doing things)

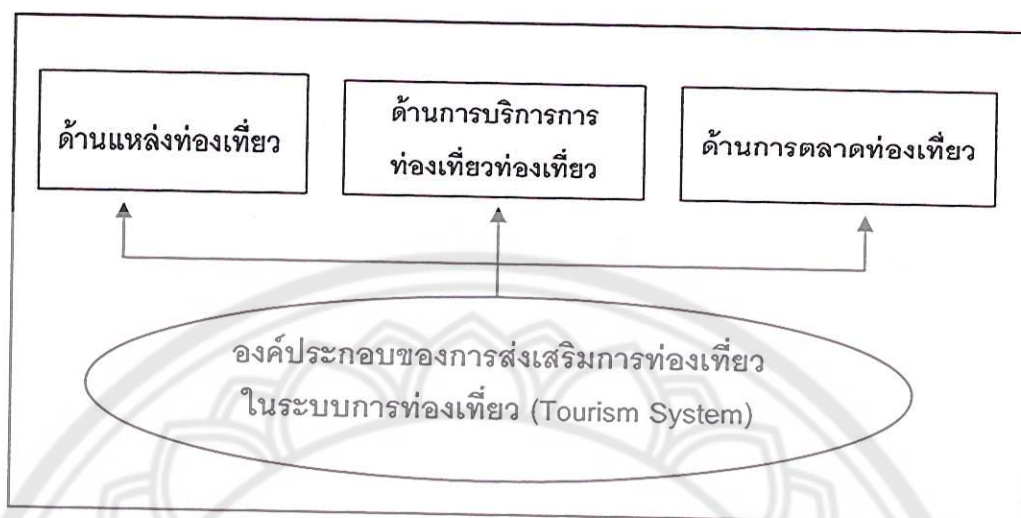
กลยุทธ์ คือ กลวิธี (strategy is a ploy) การเดินหมากในสถานการณ์ที่มีการต่อสู้หรือการแข่งขัน ทุกคนต้องการชัยชนะ ดังนั้นทุกฝ่ายจึงต้องวางกลยุทธ์ โดยคำนึงถึงการใช้อุบายในการดำเนินงาน (maneuver) ไม่ว่าจะเป็นกุศโลบาย หรือเล่ห์เหลี่ยม หรือกลวิธี (tactics) ในการเดินหมากเดินเกม เพื่อเอาชนะฝ่ายตรงข้ามให้ได้ จึงเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นเสนอในการแข่งขันทางธุรกิจ การเจรจาต่อรองระหว่างกลุ่มผลประโยชน์ การค้าระหว่างประเทศจนถึงการทำสงคราม

จากคำนิยามของกลยุทธ์ทั้ง 5 ที่กล่าวมานั้น Mintzberg มีความเห็นว่า กลยุทธ์มีความแตกต่างกันไปได้เสมอตามสถานการณ์แวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์กรที่เปลี่ยนไป การกำหนดกลยุทธ์จึงสามารถเลือกใช้ความหมายทั้ง 5 ให้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างแท้จริง ดังนั้นในการกำหนดกลยุทธ์ไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงความครบถ้วนสมบูรณ์ตามความหมายทั้ง 5 ข้างต้น

จากคำนิยามข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า กลยุทธ์ คือ วิธีการที่จะให้เกิดความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการแข่งขันและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด โดยก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การส่งเสริมการท่องเที่ยว

หลักการส่งเสริมการท่องเที่ยวในระบบการท่องเที่ยว (Tourism System) ในการดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทย ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 3 ด้าน ได้แก่ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการบริการการท่องเที่ยว และด้านการตลาดท่องเที่ยว

ภาพ 1 องค์ประกอบของการส่งเสริมการท่องเที่ยวในระบบการท่องเที่ยว

ที่มา: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (มปป., หน้า 8) ได้ให้ความหมายของการส่งเสริมการท่องเที่ยว ว่าหมายถึง การส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาในแหล่งท่องเที่ยวของท้องถิ่น หรือชุมชน และใช้บริการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวนั้น

หลักการดำเนินการด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (มปป., หน้า 16) มีหลักการดำเนินการด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่สำคัญมี 5 ประการ ดังนี้

1. เร่งพัฒนา บุคลากร ฟื้นฟูมรดก และสินทรัพย์ทางวัฒนธรรม ทั้งในเขตเมืองและนอกเมือง เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวใหม่ สร้างแหล่งจำหน่ายสินค้าของนักท่องเที่ยว โดยส่งเสริมบทบาทเอกชนร่วมกับชุมชนในการรักษาแหล่งท่องเที่ยวและวิถีชีวิตให้อยู่ในสภาพเดิมอย่างต่อเนื่อง

2. เพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยวรูปแบบต่าง ๆ ทั้งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งในรูปแบบการจัดสรรทรัพยากรท่องเที่ยวและการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว

3. เพิ่มมาตรการอำนวยความสะดวก สร้างความปลอดภัย และป้องกันการเอาเปรียบนักท่องเที่ยว รวมทั้งเร่งรัดการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของนักท่องเที่ยวอย่างจริงจัง

4. เร่งฟื้นฟูความร่วมมือกับท้องถิ่นอื่น ๆ โดยรอบ ทั้งทางด้านการตลาด การลงทุนและการจัดอุปสรรคในการท่องเที่ยว

5. บริหารการท่องเที่ยวโดยใช้กลยุทธ์การตลาดเชิงรุก โดยสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับธุรกิจชุมชน ตลอดจนพัฒนาคุณภาพการบริการการท่องเที่ยว รวมทั้งการโฆษณาประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวของท้องถิ่นในรูปแบบที่หลากหลาย

มาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยว

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (ม.ป.ป., หน้า 35-36) ได้กำหนดมาตรฐานและตัวชี้วัดด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวไว้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยวขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีแหล่งท่องเที่ยวมีมาตรฐานและดัชนีชี้วัดมาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยว และขั้นตอนการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงการท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตน

2. เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีแหล่งท่องเที่ยวสามารถดำเนินการด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว ตามอำนาจหน้าที่และภารกิจถ่ายโอน

และได้กำหนดมาตรฐานออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1. มาตรฐานด้านแหล่งหรือกิจกรรมท่องเที่ยว ประกอบด้วย

- 1.1 สนับสนุนหรือจัดให้มีเส้นทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
- 1.2 สนับสนุนหรือจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว
- 1.3 สนับสนุนหรือจัดให้มีระบบดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว

2. มาตรฐานด้านการบริการการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

- 2.1 สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านความปลอดภัย
- 2.2 สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการภัตตาคารและร้านอาหาร
- 2.3 สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการสินค้าและของที่ระลึก
- 2.4 สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการที่พักค้างแรมสำหรับนักท่องเที่ยว
- 2.5 สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์
- 2.6 สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านบันเทิง และนันทนาการ
- 2.7 สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านสารสนเทศ
- 2.8 สนับสนุนหรือจัดให้มีบริการด้านขนส่ง

3. มาตรฐานด้านการตลาดท่องเที่ยว ประกอบด้วย

- 3.1 สนับสนุนหรือจัดให้มีการกำหนดแผนการตลาดท่องเที่ยว

3.2 สนับสนุนหรือจัดให้มีการสร้างเส้นทางหรือกิจกรรมท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

3.3 สนับสนุนหรือจัดให้มีการโฆษณาไปยังกลุ่มนักท่องเที่ยวมาตรฐานการส่งเสริมการท่องเที่ยว

โดยมาตรฐานในแต่ละด้าน ได้กำหนดตัวชี้วัดเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน โดยตัวชี้วัดมี 2 ระดับ ได้แก่

ตัวชี้วัดขั้นพื้นฐาน หมายถึง ตัวชี้วัดที่มีความสำคัญและเป็นภารกิจที่ตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการ

ตัวชี้วัดขั้นพัฒนา หมายถึง ตัวชี้วัดที่มีความสำคัญและเป็นภารกิจที่มีการพัฒนายกระดับการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น หรือก้าวหน้ากว่ามาตรฐานตัวชี้วัดขั้นพื้นฐานและกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจจะทำหรือเลือกทำตามศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น ความพร้อมทางด้านงบประมาณ บุคลากร ฯลฯ การสนับสนุนหรือจัดให้มี หมายถึง ในแต่ละมาตรฐานตัวชี้วัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถสนับสนุนให้ผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการ ตลอดจนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจกำหนดมาตรฐานที่จะสนับสนุนภารกิจนั้น ๆ เช่น ป้ายบอกทางที่ได้มาตรฐานและการประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์ของการท่องเที่ยวฯ เป็นต้น และ/หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเองก็ได้ในกรณีที่มีความพร้อม

กลยุทธ์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

นำชัย ทนุผล (2540, หน้า 42) ได้กำหนดขั้นตอนการจัดการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศไว้ดังนี้

1. กำหนดกลยุทธ์ด้านการจัดการ โดย

1.1 ประเมินทรัพยากรที่สามารถใช้ในกิจกรรมท่องเที่ยว เช่นสภาพทรัพยากรธรรมชาติ ฤดูกาล สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ ทรัพยากรด้านวัฒนธรรม ประเพณี ฤดูกาลที่มีใครเป็นผู้รับประโยชน์บ้าง

1.2 กำหนดกิจกรรมท่องเที่ยวที่ต้องการ เช่น จะต้องพัฒนาหรือไม่จะพัฒนาไปถึงระดับใด จะจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างไรให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด ต้องการจะสื่ออะไรกับผู้มาเยือน, มีจุดสนใจอะไรเป็นจุดขาย และจะทำเส้นทางเดินทางอย่างไร

1.3 วางแผนกิจกรรมและประเภทของการท่องเที่ยวที่จะจัดบนพื้นที่ เช่น ใครจะทำอะไรที่ไหนและอย่างไร จะฝึกอบรมชาวบ้านหรือไม่ จะจัดสื่อความหมายอะไรบ้าง จะใช้สถานที่ใด

เป็นศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว, จะพัฒนาหัตถกรรมของที่ระลึกอะไร, จะหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนจากที่ไหน

2. กำหนดโครงสร้างอัตราค่าบริการและเงินกองทุน เช่น ค่ามัคคุเทศก์ ค่าอาหาร/ที่พักแรม ค่าต้อนรับ/ขนส่ง บรรยายสื่อความหมาย

3. ร่วมงานกับบริษัทนำเที่ยว ควรเลือกบริษัทนำเที่ยวประเภทมุ่งผลกำไร แต่พยายามจัดรูปแบบนำเที่ยวให้เกิดผลกระทบน้อย และจะบริจาคผลกำไรให้กับกิจกรรมอนุรักษ์ของท้องถิ่น

4. การร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น โดย Creating Stakeholders ซึ่งอาจเป็นลักษณะ individually or a part of organization ให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อาจจัดตั้งเป็นกลุ่มหรือองค์กรบริหารของชาวบ้าน เพื่อกำหนด กิจกรรมประเภทการท่องเที่ยว, การบริการ อาหาร มัคคุเทศก์, การบริการต้อนรับให้ข้อมูล, การแสดงโชว์, การจัดที่พักแรมแบบ Home stay, การขายของที่ระลึก

5. กำหนดแนวทางและวิธีการตรวจสอบผลกระทบของการท่องเที่ยวบนพื้นที่กำหนดระดับ Carrying Capacity ของชุมชนอย่างเหมาะสม

สร้อยดี อาสาสมัครพิทักษ์ (2540, หน้า 42) ได้อธิบายเกี่ยวกับการส่งเสริมให้มีการดำเนินการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ในระบบธุรกิจควรดำเนินการอย่างรอบคอบดังนี้

1. มีการวางแผนและการทำการศึกษาอย่างรอบคอบ
2. ให้การศึกษาเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนแก่ชุมชน เพื่อทำความเข้าใจกับชุมชนก่อนว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวเป็นเพียงกิจกรรมเสริมจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และวิถีชีวิตตามปกติของชุมชนเท่านั้น หากชุมชนเปลี่ยนแปลงอาชีพและวิถีชีวิตมาเพื่อรับใช้ธุรกิจการท่องเที่ยวเพียงอย่างเดียวชุมชนก็จะสูญเสียเสน่ห์ ซึ่งเป็นจุดขายอันล้ำค่าของตนไปและยากจะเรียกกลับคืนมา

3. ให้ชุมชนได้มีส่วนร่วมจะได้รับผลประโยชน์สูงสุด

4. ดำเนินการบนพื้นฐานที่ชุมชนท้องถิ่นส่วนร่วมจะได้รับผลประโยชน์สูงสุด

กลุ่มต่างๆ ที่มีบทบาทต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว

สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว (2550, หน้า 45-46) ได้รวบรวมกลุ่มคนที่มีบทบาทต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการท่องเที่ยว อันได้แก่

1. สถาบันการศึกษา/สถาบันวิชาการสถาบันการศึกษาหลายแห่ง เปิดสอนเรื่อง การท่องเที่ยวและมีการศึกษาวิจัยเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนอยู่บ้าง ปัจจุบันสถาบันการศึกษาหลายแห่ง ให้บริการชุมชนโดยการจัดฝึกอบรมให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่ม/องค์กรชุมชนด้านการท่องเที่ยว หรือการอบรมหลักสูตรมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้กับชุมชน อีกองค์กรหนึ่งที่มี

บทบาทสำคัญในการสนับสนุนงานวิจัยในท้องถิ่นเรื่องการท่องเที่ยว คือ สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

2. องค์กรพัฒนาเอกชน มีองค์กรพัฒนาเอกชนน้อยมากที่ทำเรื่องการท่องเที่ยว โดยชุมชนโดยตรง แต่หลายองค์กรใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการเผยแพร่งานพัฒนา แต่อาจไม่ได้ใช้คำว่า “ท่องเที่ยว” โดยตรง เนื่องจากวัตถุประสงค์ของการจัดไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องรายได้เป็นหลัก เช่น การจัดโครงการสัญจร สู่ป่าต้นน้ำ ของชุมชนรักป่า มูลนิธิพัฒนาภาคเหนือ การจัดโครงการ “ครูอาสา” ของมูลนิธิกระจกเงา การจัดโครงการ “ผู้บริโภคมพบผู้ผลิต” ของเครือข่ายเกษตรกรรมทางเลือก องค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างต่อเนื่อง คือ โครงการการท่องเที่ยวเพื่อชีวิตและธรรมชาติ (REST)

3. สมาคมการท่องเที่ยว ฝ่ายผู้ประกอบการที่สนใจเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นผู้ประกอบการในระดับจังหวัด และเป็นบริษัทขนาดเล็ก เช่น ทัวร์เมืองไต่ จ. แม่ฮ่องสอน หรือ Natural Focus จังหวัดเชียงราย ในระดับประเทศที่มีการรวมตัวกันและพยายามพัฒนาคุณภาพกิจกรรม ยกย่องราคา และสร้างคุณภาพของบุคคลากร คือ สมาคมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และผจญภัย (TEATA)

4. หน่วยงานรัฐ หน่วยงานหลักด้านการท่องเที่ยว คือ 1) สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว ดูแลด้านพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การให้บริการด้านการท่องเที่ยว การให้บริการด้านการท่องเที่ยว และยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยว 2) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย รับผิดชอบเรื่องการตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ

5. องค์กรต่างประเทศ มีการเคลื่อนไหวขององค์กรต่างประเทศหลายแห่งที่แสดงให้เห็นว่าในระดับสากลเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวของคนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น เช่น สหประชาชาติประกาศนโยบาย Millennium Development Goals – MDG เพื่อให้การพัฒนาในศตวรรษที่ 21 มุ่งสู่การแก้ปัญหาความยากจนและรักษาปกป้องสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน หรือการที่องค์กรท่องเที่ยวโลก (UNWTO) มีแผนงานที่เรียกว่า STEP-Sustainable Tourism Eliminating Poverty (การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนเพื่อช่วยขจัดปัญหาความยากจน) หรือการที่ IUCN ประกาศให้ทุนประเทศไทยในการส่งเสริมการจัดการท่องเที่ยวที่ประชาชนมีส่วนร่วมในพื้นที่อนุรักษ์ เป็นต้น

ข้อดีของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้น จะก่อให้เกิดผลดีทั้งในแง่เศรษฐกิจและสังคมของประเทศในหลาย ๆ ด้าน เช่น

1. ทำให้เกษตรกรมีรายได้จากการให้บริการการท่องเที่ยวและการจัดจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรต่าง ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว เป็นการช่วยกระจายรายได้สู่ชุมชนและท้องถิ่นระดับรากหญ้า ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ และยังช่วยสร้างกระแสการไหลเวียนของเงินตราภายในประเทศ อีกทั้งยังเป็นการช่วยยกระดับและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของเกษตรกรให้ดีขึ้น นับว่าเป็นขบวนการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจให้กับชุมชนและท้องถิ่นได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นอาจถือได้ว่าเป็นแหล่งรายได้เสริมที่สำคัญของเกษตรกรในยามที่ผลผลิตจากภาคการเกษตร ตกต่ำในบางปีได้อีกด้วย

2. ช่วยให้เกิดความภาคภูมิใจและหวงแหนในอาชีพดั้งเดิมของเกษตรกร ทำให้เกษตรกรและลูกหลานภาคภูมิใจในอาชีพการเกษตรของตนเอง จากเดิมที่เป็นอาชีพที่ต้องทำงานหนัก เหนื่อยและมีรายได้น้อย เทียบไม่ได้กับอาชีพนอกภาคการเกษตร

3. ช่วยอนุรักษ์และรักษาสืบสานวัฒนธรรมประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ดั้งเดิมเอาไว้ อีกทั้งยังเป็นการช่วยสืบทอดอาชีพดั้งเดิมของคนไทยไว้ให้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมของประเทศ

4. โครงการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในบางพื้นที่มีการจัดตั้งองค์กรท้องถิ่น เปิดโอกาสให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการท้องถิ่นของตนเอง ทำให้เกิดความเข้มแข็งในชุมชนและร่วมกันในการบริหารงานภายในท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นการช่วยส่งเสริมพัฒนากลุ่มเกษตรกรและทรัพยากรบุคคลในท้องถิ่นให้มีการเรียนรู้และทำงานร่วมกันในด้านต่าง ๆ

5. การท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้โอกาสนักท่องเที่ยวได้สัมผัสได้เรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรอย่างใกล้ชิด ได้เห็นความงดงามตามธรรมชาติ ความเขียวขจีของไร่ือกสวนไร่นา และความอุดมสมบูรณ์ของพืชพรรณธัญญาหารของเมืองไทย ซึ่งเมืองไทยนั้นเป็นแหล่งผลิตอาหารและผลไม้ที่สำคัญแห่งหนึ่งของโลก นักท่องเที่ยวจะได้รับความเพลิดเพลินและ การพักผ่อนหย่อนใจกับกิจกรรมการเกษตรต่าง ๆ และยังได้เรียนรู้และซึมซับภูมิปัญญาท้องถิ่นของเกษตรกรมีการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ผสมผสานกับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาแต่ครั้งบรรพบุรุษ

6. ช่วยก่อให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ระหว่างนักท่องเที่ยว (คนต่างถิ่น) กับเกษตรกร (คนท้องถิ่น) ได้เป็นอย่างดี ในการเรียนรู้ และแลกเปลี่ยน ความรู้ ความคิดเห็น ทักษะคติ และประสบการณ์ต่าง ๆ ระหว่างกัน และยังช่วยลดช่องว่างระหว่างคนเมืองกับคน และยังเป็นการช่วยปลูกจิตสำนึกที่ดีให้กับนักท่องเที่ยวให้มีความเข้าใจอกเข้าใจในอาชีพ

7. การท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นยังช่วยส่งเสริมและขยายแหล่งท่องเที่ยวในเมืองไทยให้มากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้คนไทยได้รู้จักแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ และหันกลับมาเที่ยวภายในประเทศกันมากขึ้น ซึ่งการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอาจเป็นการสร้างทางเลือกใหม่ในการท่องเที่ยว และยัง

สอดคล้อง กับกระแสดemanding ของนักท่องเที่ยวในปัจจุบันที่ให้ความสนใจและนิยมการเดินทางท่องเที่ยวตามแหล่งธรรมชาติกันมากขึ้น (อัศวิน แสงพิกุล, มปป.)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2554, หน้า 23-24) ได้จัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555–2559 จึงจำเป็นต้องกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เหมาะสม โดยเร่งสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อป้องกันปัจจัยเสี่ยง และเสริมรากฐานของประเทศด้านต่าง ๆ ให้เข้มแข็ง ควบคู่กับการให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ ก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีโอกาสการเข้าถึงทรัพยากรและได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นธรรม รวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้และความคิดสร้างสรรค์บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมอันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืน ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์และเป้าหมาย ยุทธศาสตร์ ดังนี้

วิสัยทัศน์

สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง

พันธกิจ

1. สร้างสังคมเป็นธรรมและเป็นสังคมที่มีคุณภาพ ทุกคนมีความมั่นคงในชีวิต ได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาคทุกภาคส่วนได้รับการเสริมพลังให้สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาภายใต้ระบบบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใส เป็นธรรม
2. พัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย สถาบันทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นมีความเข้มแข็ง สามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง
3. พัฒนาระบบการผลิตและบริการให้เข้มแข็งและมีคุณภาพบนฐานความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญา สร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน ปรับโครงสร้างการผลิตและการบริโภคให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม
4. สร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชน รวมทั้งสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเสริมสร้างสังคมที่เป็นธรรมและเป็นสังคมสันติสุข
2. เพื่อพัฒนาคนไทยทุกกลุ่มวัยอย่างเป็นองค์รวมทั้งทางกาย ใจ สติปัญญา อารมณ์ คุณธรรม จริยธรรม และสถาบันทางสังคมมีบทบาทหลักในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ
3. เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีเสถียรภาพ คุณภาพ และยั่งยืน มีความเชื่อมโยงกับเครือข่ายการผลิตสินค้าและบริการบนฐานปัญญา นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ ในภูมิภาคอาเซียน มีความมั่นคงทางอาหารและพลังงาน การผลิตและการบริโภคเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม นำไปสู่การเป็นสังคมคาร์บอนต่ำ
4. เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เพียงพอต่อการรักษาสมดุลของระบบนิเวศ และเป็นฐานที่มั่นคงของการพัฒนาประเทศ

เป้าหมายหลัก

1. ความอยู่เย็นเป็นสุขและความสงบสุขของสังคมไทยเพิ่มขึ้น ความเหลื่อมล้ำในสังคมลดลง สัดส่วนผู้อยู่ใต้เส้นความยากจนลดลง และดัชนีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันไม่ต่ำกว่า 5.0 คะแนน
2. คนไทยมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีสุขภาพที่ดีขึ้น มีคุณธรรม จริยธรรม และสถาบันทางสังคมมีความเข้มแข็งมากขึ้น
3. เศรษฐกิจเติบโตในอัตราที่เหมาะสมตามศักยภาพของประเทศ ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพรวมไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3.0 ต่อปี เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ให้มีไม่ต่ำกว่าร้อยละ 40.0
4. คุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน เพิ่มประสิทธิภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ป่าไม้เพื่อรักษาสมดุลของระบบนิเวศ

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ประกอบด้วย

1. ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม มุ่งสร้างภูมิคุ้มกันตั้งแต่ระดับปัจเจก ครอบครัวและชุมชน เพื่อให้เป็นสังคมที่มีคุณภาพ สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงและบริหารจัดการความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทยสามารถเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ ได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่ครอบคลุมทั่วถึงและมีคุณภาพเท่าเทียมกัน มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานในการสร้างอาชีพและรายได้ที่มั่นคงสามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค ได้รับการคุ้มครองสิทธิ ผลประโยชน์และความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอย่าง

เท่าเทียม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีศักดิ์ศรี ภายใต้ระบบบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใส ยึดประโยชน์ส่วนรวมและเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนในกระบวนการพัฒนาประเทศ

2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน มุ่งเตรียมคนให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพคนไทยทุกช่วงวัยให้มีภูมิคุ้มกันเพื่อเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเสริมสร้างศักยภาพของคนในทุกมิติให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกายที่สมบูรณ์แข็งแรง มีสติปัญญาที่รอบรู้ และมีจิตใจที่สำนึกในคุณธรรม จริยธรรม มีความเพียร และรู้คุณค่าความเป็นไทย มีโอกาสและสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิต ควบคู่กับการเสริมสร้างสภาพแวดล้อมในสังคมและสถาบันทางสังคมให้เข้มแข็งและเอื้อต่อการพัฒนาคน รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งและสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้คนในชุมชน และเป็นพลังทางสังคมในการพัฒนาประเทศ

3. ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและสามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืน เพื่อให้ภาคเกษตรเป็นฐานการผลิตอาหารและพลังงานที่มีความมั่นคง โดยการเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์และสัตว์น้ำ รวมถึงเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสมและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร อาหารและพลังงาน บนพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นและความรู้สร้างสรรค์ การสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขณะเดียวกันให้ความสำคัญกับการสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานชีวภาพทั้งในระดับครัวเรือน ชุมชน และประเทศ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้ภาคเกษตรสามารถพึ่งตนเองได้และเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ ได้อย่างมั่นคง

4. ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพ และยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ โดยใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นพื้นฐานสำคัญในการขับเคลื่อนสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน ภายใต้ปัจจัยสนับสนุนที่เอื้ออำนวยและระบบการแข่งขันที่เป็นธรรม เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับประเทศ มุ่งปรับโครงสร้างการค้าและการลงทุนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสาขาบริการที่มีศักยภาพบนพื้นฐานของนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ พัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์และเมืองสร้างสรรค์ เพิ่มผลิตภาพของภาคเกษตร และสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมพัฒนา

ป ๕
156
5
1526
กรกฎาคม
2555

- 5 ส.ย. 2556

ป 6257690

ภาคอุตสาหกรรมสู่อุตสาหกรรมฐานความรู้เชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมพัฒนา
โครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ สร้างความมั่นคงด้านพลังงาน ควบคู่ไปกับการปฏิรูป
กฎหมายและกฎ ระเบียบต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจ และบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมี
ประสิทธิภาพ เพื่อให้เป็นฐานเศรษฐกิจของประเทศที่เข้มแข็งและขยายตัวอย่างมีคุณภาพ

5. ยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค เพื่อความมั่นคงทาง
เศรษฐกิจและสังคม มุ่งเชื่อมโยงมิติของการพัฒนาเศรษฐกิจภายในประเทศกับมิติของความ
ร่วมมือกับประเทศในภูมิภาคต่าง ๆ บนพื้นฐานของการพึ่งพาซึ่งกันและกัน และมีภูมิคุ้มกันต่อ
กระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอก โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาฐานการผลิตและการลงทุน
ของประเทศให้เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งเชื่อมโยง
กับการผลิตในประเทศ พัฒนาความร่วมมือแบบหุ้นส่วนการพัฒนาที่ยั่งยืนบนพื้นฐานของ
ผลประโยชน์ร่วมกันทั้งในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาค และสร้างปฏิสัมพันธ์ในความร่วมมือ
ระหว่างประเทศอย่างสร้างสรรค์ เตรียมความพร้อมประเทศไทยในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนให้
ความสำคัญกับการพัฒนากำลังคนในทุกภาคส่วนให้มีทักษะที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลง ควบคู่ไปกับ
การพัฒนาความเชื่อมโยงด้านขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบร่วมมืออนุภูมิภาค ปรับปรุง
กฎ ระเบียบการขนส่งคน และสินค้าเพื่อลดต้นทุนการดำเนินธุรกิจ และเสริมสร้างความเข้มแข็ง
ของภาคีการพัฒนาภายในประเทศตั้งแต่ระดับชุมชนท้องถิ่นให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง

6. ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน มุ่งบริหาร
จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เพียงพอต่อการรักษาสมดุลของระบบนิเวศบน
พื้นฐานของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดูแล รักษาและใช้ประโยชน์ ควบคู่ไปกับการเตรียม
ความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติเพื่อให้สังคมมี
ภูมิคุ้มกัน สามารถสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจและยกระดับคุณภาพชีวิตให้คนในสังคมไทย โดย
ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ ป่าไม้ และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม ปรับกระบวนการทัศน์การพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคม
คาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ยกกระดับขีดความสามารถในการรับมือและปรับตัวต่อการ
เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ ควบคุมและลดมลพิษ และพัฒนาระบบ
การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและเป็นธรรมอย่าง
บูรณาการ สร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมและวิกฤตภาวะโลกร้อน และเพิ่ม
บทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลงและพันธกรณีด้าน
สิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ในยุทธศาสตร์ที่ 3 ได้ให้ความสำคัญกับภาคเกษตร ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทั้งในส่วนของด้านอาหารและการสร้างรายได้ให้แก่ประเทศ และภาคเกษตรยังเป็นฐานการผลิตที่เข้มแข็งด้วยประเทศไทยมีที่ตั้งและสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสม อีกทั้งยังมีภูมิปัญญาด้านการผลิต การประยุกต์ดัดแปลง และวัฒนธรรมอาหารที่เข้มแข็งหลากหลาย และยังเป็นผู้ผลิตอาหารที่สำคัญของโลก

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ

คณะกรรมการนโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ (2554, หน้า 25-38) ได้ทำแผนการท่องเที่ยวแห่งชาติ เพื่อใช้เป็นกรอบในการส่งเสริมการบริหารและพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ เป้าหมาย พันธกิจ และยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

วิสัยทัศน์

ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ มีขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวในระดับโลก สามารถสร้างรายได้และกระจายรายได้ โดยคำนึงถึงความเป็นธรรม สมดุล และยั่งยืน

เป้าประสงค์

1. ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยเพิ่มขึ้น
2. รายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศไทยเพิ่มขึ้น โดยเน้นการพัฒนากิจกรรมที่สร้างมูลค่าและคุณค่า
3. สร้างรายได้และกระจายรายได้โดยคำนึงถึงความสมดุลและยั่งยืน

เป้าหมาย

1. อันดับขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 5 อันดับ หรือเป็นลำดับ 1-7 ของทวีปเอเชีย
 - 1.1 อันดับขีดความสามารถด้านกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 5 อันดับ หรือเป็นลำดับ 1-7 ของทวีปเอเชีย
 - 1.2 อันดับขีดความสามารถด้านสภาวะแวดล้อมและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการดำเนินธุรกิจเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 5 อันดับ หรือเป็นลำดับที่ 1-7 ของทวีปเอเชีย
 - 1.3 อันดับขีดความสามารถของทรัพยากรมนุษย์ ธรรมชาติ และวัฒนธรรมเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 5 อันดับ หรือเป็นลำดับที่ 1-7 ของทวีปเอเชีย
2. รายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศไทยเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5
3. กลุ่มท่องเที่ยวได้รับการพัฒนา 8 กลุ่มท่องเที่ยว

พันธกิจ

1. พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว ตลอดจนปัจจัยสนับสนุนด้านการท่องเที่ยว ให้มีคุณภาพและมาตรฐานในระดับสากล
2. พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้มีศักยภาพ มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนสร้างความสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์ทรัพยากรท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมสังคม และวิถีชีวิตของชุมชน
3. เตรียมความพร้อมของภาคบริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยวให้มีความพร้อมในการรองรับการเปลี่ยนแปลง และมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ
4. สร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยว ให้สามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศ
5. บูรณาการงานด้านการท่องเที่ยวให้มีเอกภาพ ลดความซ้ำซ้อนของภารกิจ สร้างกลไกในการสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยว และการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ มีดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว

1. พัฒนาและปรับปรุงระบบโลจิสติกส์ เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว มีแนวทางการดำเนินการ คือ พัฒนาระบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวระหว่างเมืองท่องเที่ยวหลักและเมืองท่องเที่ยวรอง รวมถึงพัฒนาระบบขนส่งมวลชนขนาดใหญ่ เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว ส่งเสริมสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์การท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ ปรับปรุงป้ายบอกทางแหล่งท่องเที่ยว ป้ายสื่อความหมาย ให้ครอบคลุมแหล่งท่องเที่ยวหลักและแหล่งท่องเที่ยวรอง เป็นระบบเดียวกันทั่วประเทศ และถูกต้องตามหลักสากลและพัฒนาเส้นทางคมนาคมทางบก ทางอากาศและเส้นทางเดินเรือให้มีมาตรฐานความปลอดภัยตามหลักสากล และสามารถเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวหลักกับแหล่งท่องเที่ยวรอง

2. พัฒนาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว มีแนวทางการดำเนินการ คือ พัฒนาลสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวโดยการปรับปรุงภูมิทัศน์ ลานจอดรถ ป้ายสื่อความหมายทางลาด ศูนย์ข้อมูลท่องเที่ยว ห้องน้ำ รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุให้ได้มาตรฐานตามหลักสากลและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวพัฒนาเครือข่ายการสื่อสารโทรคมนาคมระบบ

สารสนเทศและซอฟต์แวร์ ดิจิทัลคอนเทนต์เพื่อการท่องเที่ยว สร้างและพัฒนาระบบอำนวยความสะดวกจุดผ่านแดน พัฒนาศูนย์กลางให้บริการข้อมูลด้านการท่องเที่ยวและอำนวยความสะดวกแบบครบวงจร

3. สร้างโครงข่ายเส้นทางคมนาคมและระบบเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาค มีแนวทางการดำเนินการคือผลักดันให้เกิดนโยบายการบินพาณิชย์ที่ค่อนข้างเปิด พัฒนาและปรับปรุงเส้นทางคมนาคม เพื่อเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านพัฒนาความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวทางเรือตามเส้นทางลำน้ำโขง เส้นทางแนวชายฝั่งทะเลอ่าวไทย ฝั่งทะเลอันดามัน และหมู่เกาะต่าง ๆ เส้นทางเชื่อมโยกับประเทศมาเลเซีย และอินโดนีเซีย ตามกรอบความร่วมมือ ASEAN IMT-GT ACMECS BIMSTEC และ GMS ผลักดันการเชื่อมต่อเส้นทางคมนาคมทั้งทางบกและอากาศระหว่างประเทศ ตามแนวพื้นที่เศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor) และแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor) และผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางการเดินทางสู่ภูมิภาคลุ่มน้ำแม่โขงทั้งทางบกและทางเรือโดยเชื่อมโยงโลจิสติกส์ของการเดินทางท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศให้มีความสะดวก

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน

1. พัฒนาระดับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวใหม่ในเชิงกลุ่มพื้นที่ที่มีศักยภาพ มีแนวทางการดำเนินการ คือ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่มีศักยภาพ เพื่อสร้างทางเลือกใหม่แก่อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย เน้นการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหรือสินค้าการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างคุณค่า และมูลค่าเพิ่ม ตามกลุ่มท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ 8 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มท่องเที่ยวอารยธรรมล้านนาและภาคเหนือตอนบน กลุ่มท่องเที่ยวมรดกโลกเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กลุ่มท่องเที่ยวอารยธรรมอีสานใต้ กลุ่มท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำโขง กลุ่มท่องเที่ยววิถีชีวิตลุ่มแม่น้ำภาคกลาง กลุ่มท่องเที่ยว Active Beach กลุ่มท่องเที่ยว Royal Coast และกลุ่มท่องเที่ยวมหัศจรรย์สองสมุทร ผลักดันให้มีการประกาศเขตพื้นที่พัฒนาการท่องเที่ยว ตาม พ.ร.บ. นโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2551 จัดระดับแหล่งท่องเที่ยว เพื่อการพัฒนาและพัฒนาพื้นที่ที่มีศักยภาพในด้านการท่องเที่ยว โดยผลักดันและกำหนดให้เป็นเขตพื้นที่พิเศษเพื่อการพัฒนาการสนับสนุนการท่องเที่ยวชายแดน (CrossBorder Tourism) โดยการเชื่อมโยงการท่องเที่ยว กลุ่มท่องเที่ยวที่มีศักยภาพ 8 กลุ่ม กับกรอบความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว IMT-GT ACMECS BIMSTEC และ GMS และส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2. การฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยว มีแนวทางการดำเนินการ คือ ฟื้นฟู และปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวที่มีสภาพเสื่อมโทรมให้กลับคืนสู่สภาพเดิม โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมเอกลักษณ์ของ

สถาปัตยกรรม และวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่นเป็นสำคัญ และจัดทำแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม และระบบการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ

3. การยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของแหล่งท่องเที่ยว มีแนวทางการดำเนินการ คือ วางแผนจัดการภูมิสถาปัตยกรรมทางการท่องเที่ยว ในทุกระดับ โดยการอนุรักษ์ซ่อมแซม และบำรุงรักษาสถาปัตยกรรมที่เป็นจุดเด่น พร้อมทั้งสร้างสถาปัตยกรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะพื้นที่ จัดการพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวโดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับ เพื่อให้การใช้ประโยชน์เหมาะสมกับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว และไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชน ผลักดันให้มีการออกกฎระเบียบ และบทลงโทษที่ชัดเจนในการกำกับดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว รวมทั้งมาตรการเกี่ยวกับการป้องกันและการปราบปรามผู้บุกรุกแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ โดยมีขอบและสอดคล้องดูแลการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง พัฒนาระบบสาธารณูปโภค เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานของสถานพยาบาลในแหล่งท่องเที่ยว ระบบการจัดการขยะ น้ำเสีย มลพิษ และระบบเครือข่ายเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคสนับสนุน และกำหนดมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาและผลกระทบอันเนื่องมาจากภาวะโลกร้อน การใช้พลังงานสะอาด การใช้เคมีภัณฑ์ที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้บริโภค การกำหนดมาตรการการลดพลังงานของสถานประกอบการและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาภาพลักษณ์ด้านลบของการท่องเที่ยวไทย

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาสินค้า บริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว

1. การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ กิจกรรม นวัตกรรมและมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยว มีแนวทางการดำเนินการ คือ สร้างสรรค์กิจกรรมการท่องเที่ยวรูปแบบใหม่ ๆ ใหม่สอดคล้องกับ ความสนใจของนักท่องเที่ยวและตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่ม นักท่องเที่ยวที่สนใจ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย (Adventure Tourism) การท่องเที่ยวเชิงศาสนา (Spiritual Tourism) การท่องเที่ยวเพื่อการประชุม และนิทรรศการ (MICE) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sport Tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร กลุ่ม นักท่องเที่ยวสูงอายุ ครอบครัว และฮันนีมูน เป็นต้น ส่งเสริมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และการพัฒนา นวัตกรรมทางความคิด เพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มในสินค้าการท่องเที่ยว ส่งเสริมการลงทุนเพื่อการ ท่องเที่ยวที่ยั่งยืน คำนึงถึงคุณค่าและสิ่งแวดล้อมรวมถึงการสนับสนุนการส่งเสริมสร้างบรรยากาศ การลงทุนในกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ ๆ ผลักดันให้งานเทศกาล ประเพณี และกิจกรรมในไทยเป็น งานเทศกาลระดับโลก เช่น สงกรานต์ ลอยกระทง แห่ผีตาโขน เทศกาลดนตรี และศิลปะ เป็นต้น ส่งเสริม สนับสนุน อุตสาหกรรมภาพยนตร์และการถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศในประเทศไทย รวมถึงการผลักดันให้มีการจัดตั้งหน่วยงานกลาง เพื่อส่งเสริมสนับสนุนธุรกิจการถ่ายทำภาพยนตร์ ต่างประเทศในประเทศทั้งภาคการผลิต การบริการ และกิจการที่เกี่ยวข้อง ดำรวจและคัดสรร

เอกลักษณ์และจุดเด่นของจังหวัด กลุ่มจังหวัด และกลุ่มพื้นที่เพื่อสร้างและกำหนดภาพลักษณ์ (Brand Image) ทางการท่องเที่ยวให้เป็นจุดขายแก่นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ส่งเสริมและจัดการแข่งขันกีฬาระดับนานาชาติ และระดับชาติ เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว และการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นและชุมชน และส่งเสริมการจัดประชุม สัมมนา จัดนิทรรศการ ทั้งระดับชาติ และระดับนานาชาติ

2. การเสริมสร้างโอกาสและแรงจูงใจเพื่อพัฒนาการค้าการลงทุนด้านการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวมีแนวทางการดำเนินการ คือ ผลักดันให้มีการกำหนดเขตเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยว/เขตพัฒนาการท่องเที่ยวและส่งเสริมการพัฒนานิคมอุตสาหกรรมบริการด้านการท่องเที่ยว ส่งเสริมและสนับสนุนการลงทุนการท่องเที่ยว โดยสนับสนุนให้ภาคเอกชนและนักลงทุนทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยว เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคเอกชน ท้องถิ่น ชุมชน ผู้ประกอบการรายย่อย และวิสาหกิจชุมชนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว สนับสนุนให้ภาคธุรกิจรวมกลุ่มกัน เพื่อร่วมมือกันในการให้บริการทางการท่องเที่ยว และสนับสนุนกองทุนทางการท่องเที่ยว

3. การพัฒนามาตรฐานสินค้าและบริการท่องเที่ยว มีแนวทางการดำเนินการ คือ พัฒนามาตรฐานบริการท่องเที่ยว สนับสนุนกิจกรรมด้านการตรวจประเมินและรับรองสถานประกอบการตามแนวทางสากล ผลักดันเครื่องหมายรับรองมาตรฐานการท่องเที่ยวไทยให้เป็นที่ยอมรับเชื่อถือ และเชื่อมั่นจากนักท่องเที่ยวไทยและต่างประเทศ จัดทำฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแหล่งท่องเที่ยวให้ครบถ้วนทันสมัย เชื่อมโยงไปยังบริการที่เกี่ยวข้องอย่างครบวงจร และตรงกับความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลอย่างแท้จริง

4. การป้องกันและรักษาความปลอดภัยทางการท่องเที่ยว มีแนวทางการดำเนินการ คือ เตรียมความพร้อมในการรับมือภัยคุกคามของโรคติดต่อภัยพิบัติทางธรรมชาติ การระบาดของโรค และภัยพิบัติอื่น ๆ วางมาตรการป้องกันและแก้ไขเมื่อเกิดภาวะฉุกเฉิน และมาตรการฟื้นฟูภายหลังเกิดเหตุการณ์กำหนดมาตรการในการป้องกัน ดูแล รักษาความปลอดภัยทางการท่องเที่ยว รวมถึงการท่องเที่ยวที่สร้างผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศ ให้เกิดการบังคับใช้อย่างจริงจัง และมีการบังคับใช้บทลงโทษตามกฎหมาย ผลักดันให้มีการกำหนดมาตรฐานการให้บริการ และมาตรฐานความปลอดภัยในสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการท่องเที่ยวในกิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ และมีการบังคับใช้อย่างจริงจัง ส่งเสริมสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยการเป็นตำรวจอาสาสมัครดูแลรักษาความปลอดภัยในพื้นที่ชุมชนของตนเอง และพัฒนาอาสาสมัครด้านการท่องเที่ยว อาสาสมัคร เพื่อสนับสนุนตำรวจท่องเที่ยว และอาสาสมัครรักษาความปลอดภัยทาง

ทะเล (Lifeguard) สนับสนุนส่งเสริมตำรวจท่องเที่ยว หน่วยงาน องค์กร และชุมชนให้มีความรู้ด้านภาษาต่างประเทศ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยว

5. การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยวให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน มีแนวทางการดำเนินการ คือ พัฒนาเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเอกชนในสาขาท่องเที่ยว โดยเฉพาะการพัฒนาภาคธุรกิจ ทักษะด้านภาษาต่างประเทศ ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญ รวมถึงศักยภาพของบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในด้านอื่น ๆ ให้ได้มาตรฐาน เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับการเปิดเสรีภาคบริการด้านการท่องเที่ยว พัฒนาและผลักดันให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มประเทศอาเซียน ผลักดันให้มีการจัดตั้งสถาบันกลางเพื่อพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรม โดยทำหน้าที่ในการกำหนด กำกับ และพัฒนาคุณภาพของบุคลากรและการบริการในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว รวมทั้งบูรณาการความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนในการจัดฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรให้มีมาตรฐานตรงตามตำแหน่งที่ตลาดแรงงานต้องการและมีความเพียงพอ ส่งเสริมให้มีการจัดการฝึกอบรมและพัฒนาหลักสูตรระยะสั้น ทั้งทางด้านการปฏิบัติงานเฉพาะทางวิชาชีพที่มีความจำเป็นเร่งด่วนสำหรับสถานประกอบการขนาดกลาง และขนาดย่อม รวมทั้งหลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้บริหารตั้งแต่ระดับต้นจนถึงระดับสูงสำหรับบุคลากรในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว และหลักสูตรพัฒนาผู้สอน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความเชื่อมั่นและส่งเสริมการท่องเที่ยว

1. สร้างและเผยแพร่ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยว มีแนวทางการดำเนินการ คือ สร้างจิตสำนึกและค่านิยมในความเป็นไทย (Thainess) เพื่อสร้างความแตกต่างเหนือคู่แข่ง ให้คนไทยมีจิตชายร่วมกันในเรื่องของควมมีอัธยาศัยไมตรีที่ดี พร้อมต้อนรับผู้มาเยือน และร่วมกันเป็นเจ้าบ้านที่ดีในการต้อนรับนักท่องเที่ยวเผยแพร่และสื่อสารภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวให้แพร่หลายในทุกช่องทางและครอบคลุมทั่วถึงอย่างต่อเนื่อง เพิ่มบทบาท / สถานะของไทยในเวทีระหว่างประเทศด้านการท่องเที่ยวให้โดดเด่นยิ่งขึ้น และส่งผลดีต่อภาพลักษณ์ของไทยในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเวทีโลก โดยใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือระดับโลก (UNWTO , APEC) กรอบความร่วมมือเอเชีย (ACD) และกรอบความร่วมมือระดับภูมิภาค

2. สร้างสภาพแวดล้อม และพัฒนาระบบสนับสนุนการตลาดท่องเที่ยวมีแนวทางการดำเนินการ คือ จัดทำข้อมูล และรวบรวมข่าวสารด้านการท่องเที่ยวและจัดเก็บในระบบข้อมูลสารสนเทศ รวมถึงการพัฒนาระบบสารสนเทศต่าง ๆ เพิ่มและปรับปรุงช่องทางการจัดจำหน่าย การขยายช่องทางการจัดจำหน่ายผ่านเครือข่ายธุรกิจและการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านช่องทางต่าง ๆ ให้มากขึ้น ส่งเสริมการกระจายตลาดการท่องเที่ยวอย่างสมดุลทั้งในเชิงพื้นที่

เวลา และกลุ่มตลาด รวมถึงส่งเสริมและพัฒนาระบบ ตลาดสินค้าทางการท่องเที่ยวสมัยใหม่ให้สอดคล้องกับพฤติกรรม และรสนิยมของนักท่องเที่ยวในกลุ่ม MICE กลุ่มครอบครัว กลุ่มฮันนีมูน กลุ่มท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล กลุ่มท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การกลุ่มท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ (Health and Wellness) กลุ่มท่องเที่ยวเชิงการแพทย์ กลุ่มท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการท่องเที่ยวเชิงกีฬาและนันทนาการ เป็นต้น พัฒนาขีดความสามารถด้านการวางแผนและการปฏิบัติงานด้านการตลาดออนไลน์ (Online Marketing) และพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce)

3. ส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อสร้างรายได้เข้าประเทศจากนักท่องเที่ยวต่างชาติมีแนวทางการดำเนินการ คือ พัฒนาการตลาด และส่งเสริมการขาย ในกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มที่ไทยมีศักยภาพเช่น กลุ่ม MICE กลุ่มครอบครัว กลุ่มฮันนีมูน เป็นต้น โดยสร้างจุดขายใหม่ด้านการท่องเที่ยว กิจกรรมและข้อเสนอพิเศษ เพื่อจูงใจนักท่องเที่ยวให้เดินทางมาประเทศไทย ดำเนินการตลาดเชิงรุกเพื่อประมุลสิทธิ์การจัดงานระดับโลกระดับภูมิภาค รวมถึงการจัดงานประชุม และงาน Event ระหว่างประเทศ ประสานความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในการส่งเสริมการตลาด และการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศระดับต่าง ๆ เช่น UNWTO APEC ACD AEC GMS IMT- GT BIMSTEC และ ACMECS เพื่อการสร้างโครงข่ายความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มที่การท่องเที่ยวกับประเทศไทยเพื่อนบ้าน

4. สร้างกระแสการรับรู้ เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าการท่องเที่ยว มีแนวทางการดำเนินการ คือ โฆษณาและประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างกระแสการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติผ่านสื่อทุกช่องทางอย่างต่อเนื่อง และจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการขายประเทศไทยผ่านสื่อออนไลน์ในทุกรูปแบบอย่างต่อเนื่อง ทำการตลาดโดยกลุ่มคนที่อยู่ในต่างประเทศ เช่น สถานทูตไทยประจำประเทศต่าง ๆ เป็นที่เผยแพร่และประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว วัฒนธรรมและสินค้าไทย ให้แก่ชาวต่างชาติ พัฒนาเว็บไซต์สื่อประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความแข็งแกร่งในภาพลักษณ์ พร้อมข้อมูลการท่องเที่ยวและการให้บริการ โดยพัฒนาให้มีหลากหลายภาษาเพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวได้ดียิ่งขึ้น

5. การสร้างกระแสการเดินทางของนักท่องเที่ยวชาวไทย มีแนวทางการดำเนินการ คือ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย ให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวไทยผ่านสื่อต่าง ๆ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์สร้างทัศนคติที่ดีในการเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศอย่างต่อเนื่อง จัดงานส่งเสริมการขายในรูปแบบต่าง ๆ ทั้ง Trade & Consumer Fair และ Road Show ภายในประเทศ ประสานงานและสนับสนุนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การบินไทย การรถไฟ

สมาคมผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในประเทศ โดยนำเสนอ Special Offer หรือจัด Promotion สำหรับคนไทยในลักษณะ Consortium

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

1. การสร้างและพัฒนากลไกในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว มีแนวทางการดำเนินการ คือ เชื่อมโยงบทบาทและภารกิจ ของหน่วยงานหลักด้านการท่องเที่ยว ได้แก่ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กรมการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กองบังคับการตำรวจท่องเที่ยว องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และสำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ ให้มีความสอดคล้องกัน และประสานกับกระทรวงอื่น ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในฐานะหน่วยงานสนับสนุน เพื่อให้การกำหนดนโยบายและสนับสนุนด้านการท่องเที่ยวของประเทศเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สร้างพันธมิตร หุ้นส่วน หรือเครือข่าย ระหว่างภาครัฐและเอกชน ให้มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น สนับสนุนและผลักดันให้เกิดความก้าวหน้าตามกรอบความร่วมมือต่าง ๆ ที่รัฐบาลได้ดำเนินการไว้แล้ว เช่น IMT-T ACMECS BIMSTEC และ GMS โดยควรกำหนดยุทธศาสตร์และผลักดันให้เกิดผลในทางปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ที่ริเริ่มไว้แล้ว ให้รวดเร็วยิ่งขึ้นและปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวให้สอดคล้องและอำนวยความสะดวกต่อการบริหารจัดการท่องเที่ยวในปัจจุบัน

แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2

สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 (2554, หน้า 70) ได้จัดทำแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 พ.ศ. 2555-2556 ซึ่งแนวทางหลักของแผนมุ่งเน้นการผลิตสินค้าเกษตร ส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปสินค้าประมงและเกษตร เพื่อการอุปโภคบริโภคและส่งออก และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และยุทธศาสตร์การพัฒนา ดังนี้

วิสัยทัศน์

เป็นศูนย์กลางการผลิตและแปรรูปสินค้าประมง เกษตร และอุตสาหกรรม เพื่อการอุปโภคบริโภคและส่งออก เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่ดีและยั่งยืน

พันธกิจ

1. บูรณาการทุกภาคส่วนในการมีส่วนร่วมส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่กลุ่มจังหวัด
2. พัฒนาโครงข่ายคมนาคมเพื่อสนับสนุนภาคการเกษตร การค้าและการท่องเที่ยว
3. พัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวรวมถึงมาตรฐานการให้บริการการท่องเที่ยว

สู่มาตรฐานสากล

4. ส่งเสริมการสร้างรายได้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนที่ดีขึ้น
5. พื้นฟู ดูแลและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสู่ความสมดุลของระบบนิเวศน์อย่างยั่งยืน

เป้าประสงค์

1. การผลิตสินค้าและการแปรรูปสินค้าประมง เกษตร และอุตสาหกรรมได้รับการพัฒนาคุณภาพระดับสากล
 2. การเพิ่มขึ้นของรายได้ นักท่องเที่ยวจากบริการและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เกษตร ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตชุมชน
 3. ระบบนิเวศและพื้นที่ชายฝั่งทะเลได้รับการอนุรักษ์และฟื้นฟู โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน
 4. ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่ 4 จังหวัด ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี
- ยุทธศาสตร์การพัฒนา ยุทธศาสตร์การพัฒนาของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 พ.ศ. 2553 – 2556 มีดังนี้
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนากลุ่มจังหวัดให้เป็นศูนย์กลางการผลิตและแปรรูปสินค้าประมงเกษตรผลิตภัณฑ์ชุมชนและอุตสาหกรรม
- กลยุทธ์ที่ 1.1 พัฒนาศักยภาพด้านการเกษตรและการแปรรูปสินค้าเกษตร
 - กลยุทธ์ที่ 1.2 พัฒนาคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐานเพื่อการอุปโภคบริโภคภายในประเทศและการส่งออก
 - กลยุทธ์ที่ 1.3 พัฒนาส่งเสริมระบบการตลาดการบริหารจัดการสินค้า (Logistics) และการค้าขายแดนเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัด
 - กลยุทธ์ที่ 1.4 พัฒนาและส่งเสริมระบบการผลิตอุตสาหกรรมเหล็กต้นน้ำและอุตสาหกรรมสนับสนุน
- ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศเกษตรประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตชุมชน
- กลยุทธ์ที่ 2.1 พัฒนาระบบบริหารการท่องเที่ยวและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งแวดล้อมความสะอาด
 - กลยุทธ์ที่ 2.2 พัฒนามาตรฐานการบริการและเสริมสร้างระบบรักษาความปลอดภัย
 - กลยุทธ์ที่ 2.3 ปรับปรุง/พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดและส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบเชื่อมโยงกลุ่มจังหวัด (Routing)
 - กลยุทธ์ที่ 2.4 พัฒนาการตลาดและการประชาสัมพันธ์

กลยุทธ์ที่ 2.5 พัฒนาศักยภาพบุคลากรภาคบริการท่องเที่ยว

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาสภาพแวดล้อมทะเล-ชายฝั่งและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมที่ดี

กลยุทธ์ที่ 3.1 การป้องกันและแก้ไขปัญหการกัดเซาะชายฝั่งทะเลแบบบูรณาการ

กลยุทธ์ที่ 3.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน

กลยุทธ์ที่ 3.3 การพัฒนาระบบกำกับติดตามประเมินผลตรวจสอบและควบคุมการดำเนินงาน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสมุทรสงคราม ปี 2554

จังหวัดสมุทรสงคราม ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดสมุทรสงคราม ปี 2554 โดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และประเด็นยุทธศาสตร์ ไว้ดังนี้

วิสัยทัศน์

เป็นเมืองแห่งอาหารทะเล และศูนย์กลางกุ้งแม่น้ำ ผลไม้ปลอดภัยจากสารพิษ ศูนย์กลางการพักผ่อนและการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางแม่น้ำ ลำคลองระดับชาติ ดินแดนแห่งประชาชนรักถิ่นกำเนิด อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมดั้งเดิม

พันธกิจ

1. ส่งเสริมให้เป็นเมืองแห่งอาหารทะเล และศูนย์กลางกุ้งแม่น้ำ ผลไม้ปลอดภัยจากสารพิษ
2. ส่งเสริมให้เป็นดินแดนแห่งการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ตามวิถีชีวิตของชาวจังหวัดสมุทรสงคราม
3. ส่งเสริมให้เป็นดินแดนแห่งประชาชนรักถิ่นกำเนิดรักษาจารีตประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิม

ยุทธศาสตร์การพัฒนา ยุทธศาสตร์การพัฒนาของจังหวัดสมุทรสงคราม ปี 2554 มีดังนี้
ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 เมืองอาหารทะเลและศูนย์กลางกุ้งแม่น้ำ ผลไม้ปลอดภัยจากสารพิษ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ศูนย์กลางการพักผ่อน และการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ทางแม่น้ำ ลำคลองระดับชาติ ปลุกจิตสำนึกให้ชาวจังหวัดสมุทรสงครามรักถิ่นกำเนิด อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมดั้งเดิม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 การดำรงรักษาความเป็นเมืองที่มีระบบนิเวศ 3 น้ำ

แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ SWOT Analysis

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541, หน้า107-108) ให้ความหมายของวิเคราะห์ SWOT (Strengths, Weakness Opportunities และ Threats) เป็นการวิเคราะห์ถึง จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค และเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์สถานการณ์ ซึ่งช่วยผู้บริหารกำหนด จุดแข็ง จุดอ่อน จากสภาพแวดล้อมภายใน โอกาส และอุปสรรค จากสภาพแวดล้อมภายนอก ตลอดจนผลกระทบที่มีศักยภาพจากปัจจัยเหล่านี้ต่อการทำงานขององค์กร

จุดแข็งขององค์กร Strengths (S) คือ ข้อเด่น หรือจุดแข็งของผลิตภัณฑ์หรือบริษัท ที่เป็นความสามารถที่จะต้องใช้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย โดยวิเคราะห์จากส่วนประสมการตลาด (4Ps) ของบริษัท และสิ่งแวดล้อมภายใน

จุดอ่อนขององค์กร Weaknesses (W) คือ การวิเคราะห์ข้อเสีย หรือปัญหาที่เกิดจากส่วนประสมการตลาด (4Ps) ซึ่งวิเคราะห์จากสิ่งแวดล้อมภายในบริษัท จุดอ่อนเป็นลักษณะที่ต้องแก้ไข

โอกาสจากสภาพแวดล้อมภายนอก Opportunities (O) คือ การวิเคราะห์สถานการณ์ ซึ่งมีศักยภาพ ข้อได้เปรียบ หรือปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้แก่บริษัท โดยวิเคราะห์จากสิ่งแวดล้อมภายนอก ช่วยให้องค์กรบรรลุเป้าหมายอุปสรรคจากสภาพแวดล้อมภายนอก

สภาพแวดล้อมภายนอก Threats (T) คือ การวิเคราะห์ข้อจำกัดจากสิ่งแวดล้อมภายนอก ที่เป็นปัญหาวิกฤตที่จะทำให้บริษัทไม่บรรลุเป้าหมาย

เมื่อองค์กรมีการประเมินสภาพแวดล้อม โดยใช้การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (ข้อจำกัด) องค์กรก็จะนำข้อมูลทั้งหมดมาตัดสินใจเลือกกลยุทธ์หรือวิธีการดำเนินงานของบริษัท โดยใช้การวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์แบบเมตริกซึ่งเป็นตารางที่เรียกว่า TOWS Matrix เป็นตารางการวิเคราะห์ที่นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (ข้อจำกัด) มาทำการสังเคราะห์เป็นกลยุทธ์ในด้านต่าง ๆ สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

ปัจจัยภายใน/ปัจจัยภายนอก	S จุดแข็งภายในองค์กร	W จุดอ่อนภายในองค์กร
O โอกาสภายนอกองค์กร	S-O การนำข้อได้เปรียบของจุด แข็งภายในและโอกาส ภายนอกองค์กรมาใช้	W-O การแก้ไขจุดอ่อนภายในจาก โอกาสภายนอกที่เป็นผลดี ต่อองค์กร
T อุปสรรคภายนอกองค์กร	S-T การแก้ไขหรือการลดอุปสรรค ภายนอกโดยการนำจุดแข็ง ภายในมาใช้	W-T การลดความเสียหายของ ธุรกิจอันเกิดจากจุดอ่อนและ อุปสรรค

ภาพ 2 TOWS Matrix

1. กลยุทธ์เชิงรุก (Aggressive Strategy - SO) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและโอกาสมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะมากำหนดเป็นกลยุทธ์ในเชิงรุก
2. กลยุทธ์เชิงป้องกัน (Defensive Strategy - ST) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดแข็งและข้อจำกัดมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะมากำหนดกลยุทธ์เชิงป้องกัน ทั้งนี้เนื่องจากองค์กรมีจุดแข็ง ขณะเดียวกันองค์กรก็พบกับสภาพแวดล้อมที่เป็นข้อจำกัดจากภายนอกที่องค์กรควบคุมไม่ได้ แต่องค์กรสามารถใช้จุดแข็งที่มีอยู่ในการป้องกันข้อจำกัดที่มาจากภายนอกได้
3. กลยุทธ์เชิงแก้ไข (Turnaround Strategy - WO) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและโอกาส มาพิจารณาร่วมกัน ทั้งนี้เนื่องจากองค์กรมีโอกาสนำแนวคิดหรือวิธีใหม่ๆ มาใช้แก้ไขจุดอ่อนที่องค์กรมีอยู่ได้
4. กลยุทธ์เชิงรับ (Retrenchment Strategy - WT) ได้มาจากการนำข้อมูลการประเมินสภาพแวดล้อมที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัด มาพิจารณาร่วมกัน เพื่อที่จะมากำหนดยุทธศาสตร์เชิงรับ ทั้งนี้เนื่องจากองค์กรเผชิญกับจุดอ่อนทั้งข้อจำกัดภายนอกที่องค์กรไม่สามารถควบคุมได้

จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยสามารถกำหนดกลยุทธ์การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว

พัฒนาและปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ เส้นทางคมนาคมเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว เส้นทางคมนาคมภายในแหล่งท่องเที่ยว ปรับปรุงภูมิทัศน์ ลานจอดรถ ป้ายบอกทางและป้ายสื่อความหมายแหล่งท่องเที่ยว ห้องน้ำ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกแก่คนพิการและผู้สูงอายุ และการจัดการขยะในแหล่งท่องเที่ยว

2. ด้านการพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน

พัฒนา ฟื้นฟูและอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และแหล่งท่องเที่ยว โดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม วิถีชีวิตของชุมชน และขีดความสามารถในการรับนักท่องเที่ยว เพื่อไม่ให้เกิดการท่องเที่ยวส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน

3. ด้านการพัฒนาสินค้า บริการและปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว

มีการถ่ายทอดความรู้และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความรู้การพักผ่อนและให้ความบันเทิงภายในแหล่งท่องเที่ยว รวมเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ สร้างจิตสำนึกนักท่องเที่ยวให้อยู่ในกรอบการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีผลผลิตและผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เพื่อจำหน่ายสำหรับนักท่องเที่ยว

4. ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว

สร้างภาพลักษณ์และ โฆษณาประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเพื่อสร้างกระแสการเดินทางของนักท่องเที่ยวผ่านสื่ออย่างต่อเนื่อง และจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง

5. ด้านการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาคประชาชนและองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ประชาชนในท้องถิ่น และองค์กรการปกครองส่วนท้องถิ่น ในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวร่วมกัน

ข้อมูลทั่วไปของศูนย์ท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์บ้านบางพลับ

ภาพ 3 ศูนย์ท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์บ้านบางพลับ

ที่มา: รายงานการพัฒนาหมู่บ้านบางพลับ

ปรัชญา “ ชีวิตนำหน้า ใบปริญญตามหลัง ”
วิสัยทัศน์เสียสละ สร้างคุณธรรม พัฒนาสังคม

“บ้านบางพลับ” ชื่อเดิมเรียกตาม “วัดพักทัพ” เมื่อครั้งที่พระเจ้าตากสินมหาราชทรงพักทัพเพื่อตีพม่าที่ค่ายบางกุ้งจนประสบชัยชนะและต่อมาเรียกเพี้ยนเป็น “วัดบางพลับ” ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 4 ตำบลบางพระอำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ครอบครัวของคนในชุมชนดั้งเดิมเป็นคหบดีเก่ามีความเพียบพร้อมหลาย ด้านทั้งด้านอาหาร ที่อยู่อาศัยของคนในชุมชน จะเป็นบ้านทรงไทยโบราณจำนวนมาก ในอดีตเป็นชุมชนหนึ่งที่ส่งผลไม้ไปขายยังหัวเมืองต่าง ๆ ผลไม้ที่นี่มีมากได้แก่ ลิ้นจี่ มะพร้าว กล้วย มะไฟ ลิ้นแก้ว มีวัฒนธรรมในการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เช่น การลงแรง เก็บมะไฟ

ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศเป็นเมือง 3 น้ำ มีแม่น้ำแม่กลองไหลผ่าน มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นร่องสวน เหมาะที่จะทำการเกษตรมี 3 ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน ฤดูหนาว มีลำคลอง 4 คลอง คือ คลองบางพลับ คลองศาลเจ้า คลองยายเย็น คลองวัดแก่นจันทร์เจริญ มีพื้นที่ทั้งหมด 276 ไร่ 42 ตารางวา มีอาณาเขตติดต่อกันดังนี้

ทิศเหนือติดต่อกับหมู่ 3, 8 ตำบลบางพรหม

ทิศใต้ติดต่อกับหมู่ 1 ตำบลบางพรหม

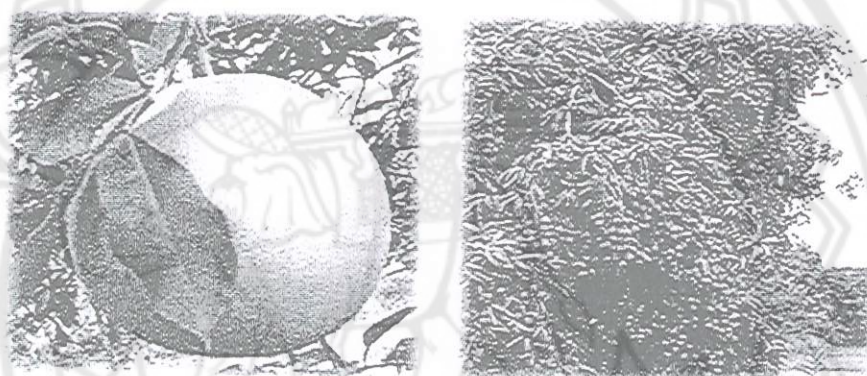
ทิศตะวันออกติดต่อกับหมู่ 7 ตำบลบางพรหม

ทิศตะวันตกติดต่อกับหมู่ 1 ตำบลบางพรหม

เส้นทางการคมนาคมภายในหมู่บ้าน เป็นถนนลาดยางทั้งหมู่บ้านการสัญจรไปมาสะดวก รวดเร็วและมีถนนลาดยางจากหมู่บ้านถึงที่ว่าการอำเภอบางคนที เป็นระยะทาง 3 กิโลเมตรไปมาสะดวกสบายมีตู้โทรศัพท์สาธารณะจำนวน 1 จุด มีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน และมีระบบน้ำประปาหมู่บ้านเข้าถึงทุกครัวเรือน (นุปผา แก้วสน, 2554, หน้า 1-6)

ในปัจจุบันชาวบ้านบางพลับส่วนใหญ่ยังมีวิถีชีวิตประกอบอาชีพการเกษตรทำสวนผลไม้ เป็นอาชีพหลักรองลงมา คือ คำขายรับจ้างและรับราชการการ คนในชุมชนใช้ชีวิตแบบพึ่งพาอาศัยกัน เสมือนญาติพี่น้อง และใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ทำให้ชุมชนบ้านบางได้รับคัดเลือกให้เป็น หมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง นวัตกรรมแห่งแรกของ อำเภอบางคนที

รายได้ส่วนใหญ่มาจากการจำหน่ายผลไม้แบบขายส่งและขายปลีก และทำการแปรรูปเพื่อจำหน่ายและบริโภค ซึ่งผลผลิตของชุมชน ได้แก่ ส้มโพลอดสารพิษ ผลิตโดยกลุ่มส้มโอพันธุ์ขาวใหญ่ไร้สารพิษ ซึ่งเป็นสายพันธุ์ดั้งเดิมของจังหวัดสมุทรสงคราม มีรสชาติหวานนุ่มเปลือกบาง เนื้อส้มโอมีสีเหลืองออกน้ำผึ้ง และไม่มีเมล็ด เป็นจุดเด่นที่สำคัญและพืชที่สามารถสร้างรายได้ให้กับตำบลเป็นอย่างมาก มีลิ้นจี่ มะพร้าว ส้มแก้วเป็นส้มโบราณ จะลูกใหญ่กว่าส้มปกติ ผลที่แก่จัดเมื่อนำมาคั้นน้ำจะมีรสหวานมาก ส่วนผลิตภัณฑ์แปรรูป ได้แก่ ผักผลไม้แช่อิ่มกลับชาติ ผลิตโดยกลุ่มสตรีเกษตรพัฒนาบางพรหม เป็นภูมิปัญญาดั้งเดิมของบรรพบุรุษในการถนอมอาหารให้สามารถเก็บไว้ได้นานสมุนไพรที่มีรสชาติขมอย่างบอระเพ็ด ให้เป็นหวานได้จนได้รับรางวัลจากการประกวดถนอมอาหารและเป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของตำบลบางพรหม และการทำซอจากกะลามะพร้าว

ภาพ 4 สวนไม้ผลของกลุ่มปรับปรุงคุณภาพไม้ผลบางพรม

ภาพ 5 ผลไม้กลับชาติสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของตำบลบางพรม

ชุมชนได้จัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรประจำตำบล และยังเป็นเครือข่ายมหาวิทยาลัยภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม มีอาจารย์สมทรง แสงตะวัน เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ได้สั่งสมจากการทำสวนมาเป็นเวลานานและได้ใช้บ้านและสวนของตนเอง เป็นศูนย์การเรียนรู้ของชุมชน และการถ่ายทอดความรู้ทางด้านการเกษตร ในด้านความรู้ขั้นพื้นฐานของการทำเกษตรกรรม การทำปุ๋ยหมักและน้ำสกัดชีวภาพ การขยายพันธุ์พืชควบคุมวัชพืช การดูแลเก็บเกี่ยวผลผลิตการเคี่ยวน้ำตาลมะพร้าว รวมถึงด้านการตลาด ในรูปแบบของการบรรยาย การนำชมสวนการสาธิตและฝึกปฏิบัติจริง แก่ผู้สนใจทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ ซึ่งในมหาวิทยาลัยภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม มีครูภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือปราชญ์ชาวบ้าน ได้แก่

1. น.ส. กุลวรรณ รักษาวงษ์ ด้านสมุนไพรไทย
2. ร.ต.อ. ประกอบ อุดมสวัสดิ์ ด้านประเพณีท้องถิ่น
3. นายอุดม มีคง ด้านการทำว่าจู้ฟ้า ปักเป้า
4. นายสมศักดิ์ มีคง ด้านช่างทำบ้านไม้ บ้านปูน
5. นายประจักษ์ แก้วเจริญ ด้านงานก่อสร้าง
6. นายสมทรง แสงตะวัน ด้านการปรับใช้เทคโนโลยีทางการเกษตร
7. น.ส. สถาพร ตะวันขึ้น ด้านเตาเผาถ่านน้ำส้มควันไม้ การเพาะถั่วงอกและ
การทำเห็ดโอ่ง
8. นางแก้วใจ พรหมเกษ ด้านการเพาะปลูก ขยายพันธุ์พืช ดอกหน้าวัว
9. น.ส. จวีวรรณ หัตถกรรม ด้านการแปรรูป และการถนอมอาหาร
10. น.ส. จันทรีเพ็ญ หัตถกรรม ด้านการทำอาหารคาว หวาน
11. นายเจริญ แก้วเจริญ ด้านการบริหารจัดการ กองทุนหมู่บ้าน

ภาพ 6 ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมภายในศูนย์การเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้มหาวิทยาลัยภูมิปัญญาท้องถิ่นจังหวัดสมุทรสงคราม

ชุมชนมีการสืบทอดประเพณีตักบาตรชนมครกที่วัดแก่นจันทร์เจริญ (ขึ้น 8 ค่ำเดือน 10) เป็นประจำทุกปีซึ่งมีอยู่แห่งเดียวในประเทศไทย ในวัดแก่นจันทร์เจริญ มีโบสถ์เก่าแก่ ภายในมีภาพวาดของพระมหากษัตริย์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ทั้ง 9 พระองค์ และมีพิพิธภัณฑ์เรือต่าง ๆ มากมาย

วัดบางพลับหรือวัดพักทัพ เป็นสถานที่เมื่อครั้งสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ทรงหยุดพักทัพเพื่อรอเวลาไปตีข้าศึก ณ ค่ายบางกุ้ง มีโบสถ์เก่าแก่ ซึ่งประดิษฐานหลวงพ่อดำองค์อยู่ด้านใน และวิหารเก่าแก่ที่ประดิษฐานพระพุทธรูปศิลาแลงลงรักหุ้มปิดทองเสนาอาสนะ หน้าวิหารมีลานปูนปั้นที่สวยงาม

ภาพ 7 ประเพณีตักบาตรชนมครกที่วัดแก่นจันทร์เจริญ (ขึ้น 8 ค่ำเดือน 10) ซึ่งมีอยู่แห่งเดียวในประเทศไทย

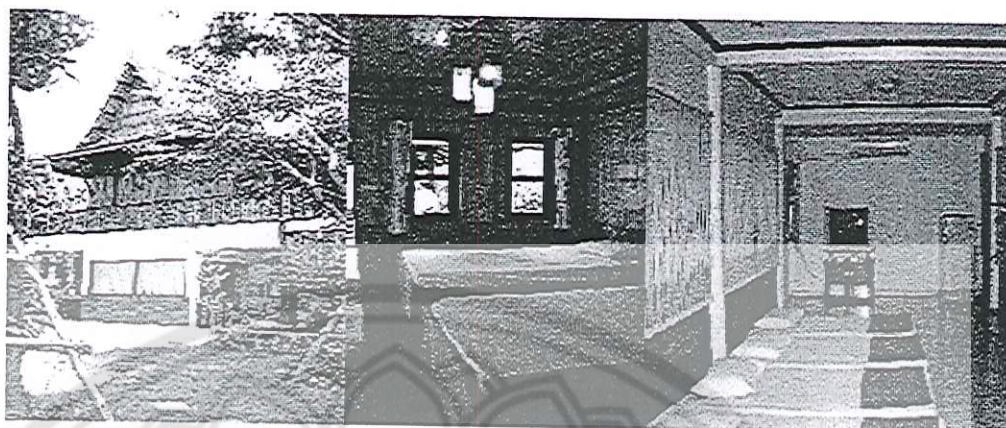
กิจกรรมท่องเที่ยวของชุมชน

1. เกษตรกรรมยั่งยืนกับเศรษฐกิจพอเพียง
2. การวางแผนการใช้ที่ดิน
3. การทำสวนส้มโอปลอดสารพิษ
4. น้ำหมักชีวภาพและสารสกัดสมุนไพรไล่แมลง
5. การใช้ประโยชน์จากชี้แดดนาเกลือ
6. การเผาถ่านสั้กน้ำส้มควันไม้
7. การเพาะเห็ดโอง
8. การเพาะถั่วงอกไร้รอกไร้สารพิษ
9. การทำปุ๋ยหมักชีวภาพปรุงแต่ง
10. การทำบัญชีครัวเรือน
11. การทำขนมไทยจากวัตถุดิบในท้องถิ่น
12. การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร “ผลไม้กลับชาติ”
13. การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ
14. การปลูกพืชผักปลอดสารพิษ
15. การทำน้ำตาลมะพร้าว

นอกเหนือจากฐานกิจกรรมการเรียนรู้และยังมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวเพลิดเพลินกับวิถีชีวิตเกษตร เช่น กิจกรรมปั่นจักรยานชมสวน เยี่ยมบ้านพญาขอ ชมโบราณสถานในชุมชน ชิมผลไม้สดจากสวน ชมสวนสมุนไพรและผักพื้นบ้าน ดูนก ตกกุ้ง ล่องเรือชมหิ่งห้อยยามค่ำคืน เป็นต้น

ที่พักภายในชุมชน

ภายในชุมชนมีที่พักแบบโฮมสเตย์ไว้บริการนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งมีอยู่หลายหลัง เช่น บ้านสวนแสงตะวัน บ้านดีประดับ บ้านหยก บ้านนวลจันทร์ บ้านลาภทัย บ้านยอดปรีดา บ้านจำโชติ บ้านสวนกัลปพฤกษ์ และกำนันหวลโฮมสเตย์ เป็นต้น โดยทั้งหมดสามารถรับรองนักท่องเที่ยวได้ประมาณ 300 คนต่อวัน

ภาพ 8 โฮมสเตย์ภายในชุมชน

กิจกรรมชุมชนประจำปี

งานวันล้นจี่ จัดขึ้นในช่วงเดือนเมษายนทุกปี

งานลั้มโอพันธุขาวใหญ่ จัดขึ้นในช่วงปลายเดือนสิงหาคมบริเวณเมืองอัมพวา นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวและแวะหาซื้อ ลั้มโอพันธุ์ดี ภายในงานมีนิทรรศการเกี่ยวกับการเกษตรและสิ่งที่น่าสนใจ (สาริตา โสรัสสะ, 2551, หน้า 217-218)

รางวัลที่ได้รับ

จากการจัดการท่องเที่ยวในชุมชนบ้านบางพลับทำให้ชุมชนได้รับรางวัลต่าง ๆ มากมาย เช่น รางวัลการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ดีเด่น ปีพ.ศ. 2550 จากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย

รางวัลยอดเยี่ยม ประเภทองค์การสนับสนุนและส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคกลาง ในงานประกาศรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยครั้งที่ 7 ประจำปี 2551

รางวัลแหล่งท่องเที่ยวชุมชนยอดเยี่ยม ในงานประกาศรางวัลอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย ครั้งที่ 8 ประจำปี 2553

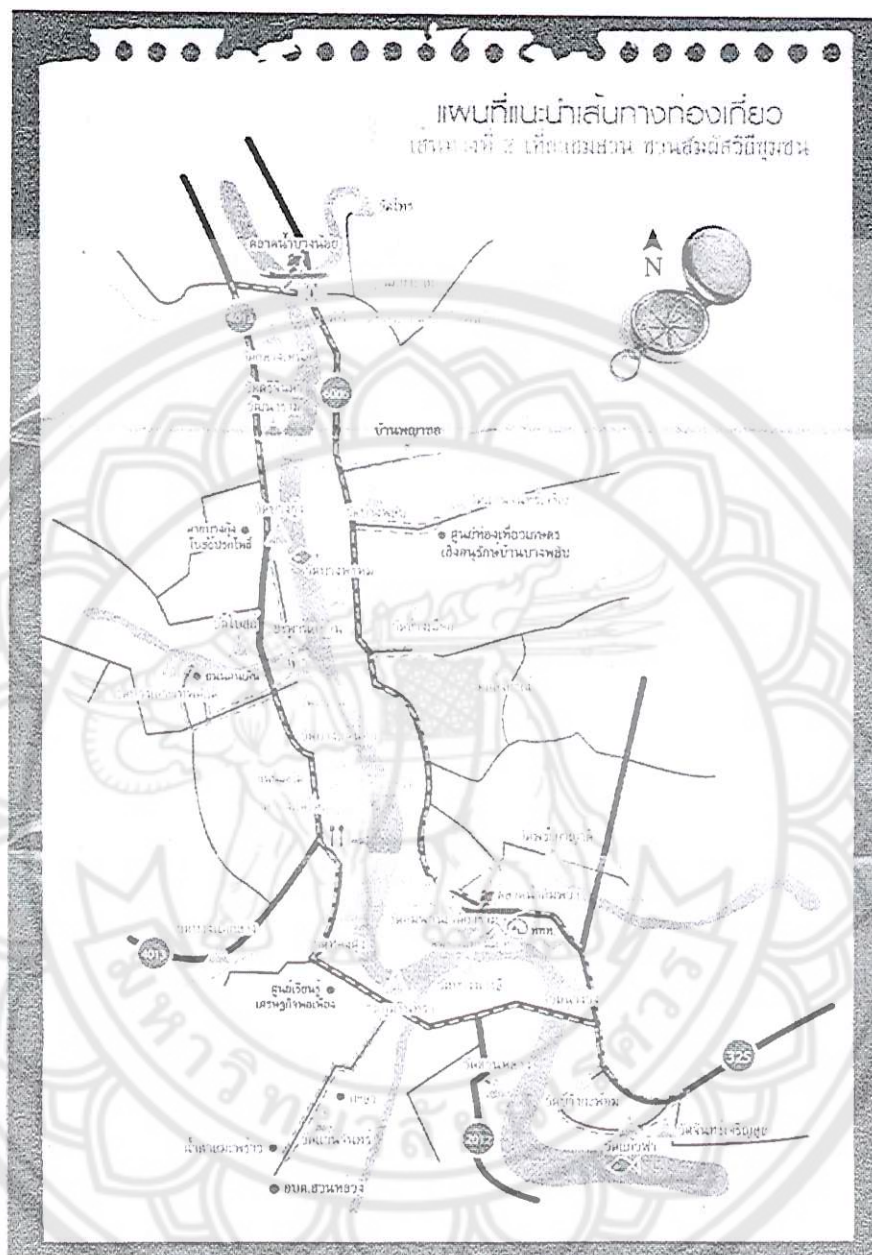

ภาพ 9 รางวัลแหล่งท่องเที่ยวชุมชนยอดเยี่ยม ในงานประกาศรางวัล
อุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทยครั้งที่ 8 ประจำปี 2553

ที่มา: http://tourismawards.tourismthailand.org/th/match_resultdetails.php?id=74

การเดินทางเข้ามาในชุมชนบ้านบางพลับสามารถเดินทางได้ดังนี้

1. การเดินทาง การเดินทางโดยรถยนต์ใช้เส้นทางถนนพระราม 2 (ธนบุรี-ปากท่อ) เลี้ยวเข้าตัวเมืองสมุทรสงครามมุ่งหน้าเข้าสู่อุทยาน รัชกาลที่ 2 (หมู่บ้านบางพลับ อยู่ถัดจากอุทยาน รัชกาลที่ 2 ประมาณ 3 กิโลเมตรแยกขวามือประมาณ 300 เมตร)
2. การเดินทางโดยรถประจำทาง จากสถานีขนส่งสายใต้สาย 996 (กรุงเทพฯ-สมุทรสงคราม-อัมพวา-ดำเนินสะดวก)
3. การเดินทางโดยรถตู้จากอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ (กรุงเทพฯ - แม่กลอง) สามารถติดต่อสอบถามเส้นทางหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน ได้ที่ศูนย์บริการข้อมูลท่องเที่ยวชุมชนเว็บไซต์บ้านสวนแสงตะวันโฮมสเตย์ (<http://bangplub4.moobanthai.com>) หรือติดต่อที่คุณทรงยศ แสงตะวัน 9/4 หมู่ 4 ตำบลบางพรหม อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม 45120 โทร. 081-274-4433, 034-761-985

ภาพ 10 แผนที่ชุมชนบ้านบางพลับ

ที่มา: แผนที่เส้นทางท่องเที่ยวชุมชนชนลดพลังงานสมุทรสงคราม การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย
สำนักงานสมุทรสงคราม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กมลวันย์ โมราศิลป์ และวิสุทธิณี ธาณิรัตน์ (ม.ป.ป.) ทำการศึกษาเรื่อง ยุทธศาสตร์ การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วมของตำบลเขาวง อำเภอบ้านตาขุน จังหวัด สุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า จุดแข็งของตำบลเขาวงด้านทรัพยากรการท่องเที่ยว คือ สภาพ พื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทำการเกษตร จุดอ่อน คือ ประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่อง การท่องเที่ยว โอกาส คือ การส่งเสริมการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่และเน้นให้ชุมชนมีส่วนร่วม ตามนโยบายของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา อุปสรรคของตำบลเขาวง คือ ขาดการสนับสนุน ส่งเสริมจากหน่วยงาน เช่น เรื่องความรู้ด้านการเกษตร สาธารณูปโภคพื้นฐาน และชุมชนขาด ความเข้มแข็ง จากการศึกษาสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของตำบลเขาวง ชุมชนจึงร่วมกัน กำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบมีส่วนร่วม ซึ่งประเด็นยุทธศาสตร์ หลัก คือ 1) การพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรและสินค้า OTOP (2 กลยุทธ์ 7 โครงการ) 2) การ พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน (4 กลยุทธ์ 12 โครงการ) 3) การพัฒนาศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ด้านการท่องเที่ยว (1 กลยุทธ์ 6 โครงการ) 4) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของ ชุมชน (1 กลยุทธ์ 2 โครงการ)

ญานิกรณ์ ธรรมโชติ (2549, หน้า 111-129) ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการจัดการ การท่องเที่ยวเกษตรเกาะยอ ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่ทำให้การท่องเที่ยวเกาะยอสามารถ ดำเนินการจัดการไปได้ด้วยดีนั้นมาจากทุนต่างๆ อันได้แก่ ทุนทางบุคคล ทุนทางวัฒนธรรม ทุนทาง ทรัพยากรธรรมชาติ ทุนทางเศรษฐกิจ และทุนภายนอก ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นมาจากการ ขาดงบประมาณ ขาดการประชาสัมพันธ์ ขาดการวางแผนระยะยาว แนวทางแก้ไขปัญหาและ อุปสรรค ได้แก่ การให้ชมรมท่องเที่ยวเกษตรเกาะยอเพิ่มการประชาสัมพันธ์โดยทำแผ่นพับเป็น ภาษาอังกฤษและภาษามลายู ทำสถิติประเมินผลและสำรวจความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว เพิ่ม การมีส่วนร่วมโดยให้สวนอื่นๆเข้าร่วมชมรมและให้นักท่องเที่ยวโอนเงินตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่ จะมาก่อน

เปรมจิต ทาบุรี (2549, หน้า 76-82) ทำการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การตลาดการท่องเที่ยว จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาพบว่า จังหวัดร้อยเอ็ด ควรมีกลยุทธ์การตลาดท่องเที่ยวในด้าน ต่าง ๆ คือ ด้านผลิตภัณฑ์ จะต้องมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมให้สมบูรณ์พร้อมรองรับ นักท่องเที่ยวและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ด้านราคา ควรตั้งราคาที่สอดคล้องกับคุณภาพของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวและคำนึงถึงรายได้ของ นักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ด้านการจัดจำหน่าย ควรอำนวยความสะดวกในการซื้อสินค้าการท่องเที่ยว ของจังหวัดผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและยังเป็นการประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่าง ๆ ของจังหวัดได้อีกทาง

หนึ่ง ด้านการส่งเสริมการตลาด ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวของจังหวัด โดยการจัดกิจกรรมพิเศษ ด้านบุคลากรที่ให้บริการแก่นักท่องเที่ยวควรได้รับการฝึกอบรมด้าน ทักษะการให้บริการที่มีมาตรฐานและการประเมินผลความพึงพอใจในการรับบริการของ นักท่องเที่ยว ด้านการใช้สื่อรูปแบบ ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ให้แพร่หลายทั้งภายใน และภายนอกจังหวัด และด้านกระบวนการจัดบริการ ควรเชื่อมโยงการจัดการการท่องเที่ยวของ จังหวัดนั้นในส่วนขององค์กรท้องถิ่นกับองค์กรภาครัฐและเอกชน

วันทนา ฉิมบ้านดอน (2552, หน้า 141-148) ทำการศึกษาเรื่อง การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในตำบลบางไผ่ อำเภอสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการศึกษาพบว่า พัฒนาการของ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลบางไผ่แบ่งได้เป็น 2 ช่วงเวลาด้วยกัน คือช่วงที่หนึ่งก่อนปี พ.ศ. 2541 ช่วงนี้เป็นช่วงก่อนที่จะมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเข้ามา ในพื้นที่ชุมชนท้องถิ่นยังมี วิธีการดำเนินชีวิตแบบเกษตรกรรมช่วงที่สองช่วงปี พ.ศ. 2541 – ปัจจุบันเป็นช่วงที่การท่องเที่ยว เชิงเกษตรเริ่มเข้ามาชุมชนท้องถิ่นเริ่มมีการปรับตัวต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ และ ความสำคัญมากขึ้นเพราะชุมชนท้องถิ่นเริ่มตระหนักและเห็นถึงบทบาทของการท่องเที่ยวจึงได้มี การจัดตั้งชมรมส่งเสริมการท่องเที่ยวคลองร้อยสาย (ในบางแม่น้ำตาปี) วิถีชีวิตแบบเกษตรกรรม ความหลากหลายและสอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งบริบทของพื้นที่ของชาวตำบล บางไผ่ เป็นปัจจัยที่มีความน่าสนใจมีผลต่อนักท่องเที่ยว ซึ่งภาครัฐ ภาคเอกชน รวมทั้งชุมชน ท้องถิ่นต่างมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์การพัฒนการท่องเที่ยว ทำ ให้ตำบลบางไผ่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ยั่งยืนอยู่มาก

วริยา มีสวัสดิกุล (2552, หน้า 126-139) ทำการศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การจัดการท่องเที่ยว โดยชุมชนของชมรมการท่องเที่ยวบ้านสบวิน หมู่ที่ 9 ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า ชุมชนบ้านสบวิน มีทรัพยากรธรรมชาติอันอุดมสมบูรณ์ มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในท้องถิ่น มีจุดแข็งในการบริหารจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ชุมชนยัง ได้รับการสนับสนุนและการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน แต่อุปสรรคที่มี ผลกระทบต่อการดำเนินงานของชุมชนได้แก่ ปัญหาความมั่นคงทางการเมือง สำหรับกลยุทธ์ที่ เหมาะสมกับชุมชนสบวิน คือ กลยุทธ์การสร้างภูมิคุ้มกัน

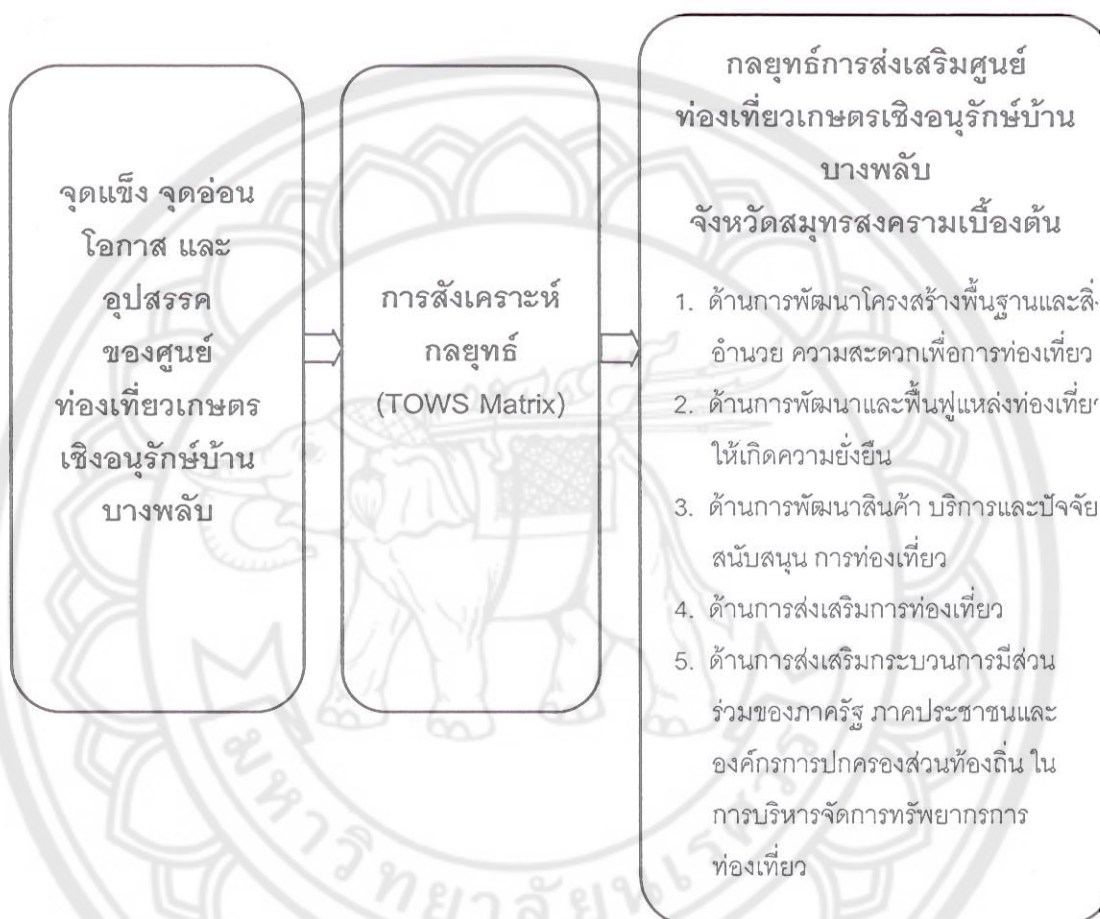
องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (ม.ป.ป.) ได้จัดทำแนวทางการ พัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนกับยุทธศาสตร์การบูรณาการพื้นที่ เชื่อมโยงการท่องเที่ยวพื้นที่ พิเศษเมืองน่าน เพื่อเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาและลดข้อจำกัด ปัญหาอุปสรรคของการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว การพัฒนการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนพื้นที่

เมื่อน่าน จากการพิจารณาทำเลที่ตั้งและทรัพยากรการท่องเที่ยวของพื้นที่เมื่อน่านและพื้นที่
เชื่อมโยง พบว่า ทำเลที่ตั้งเป็นแรงดึงดูดที่สำคัญของการท่องเที่ยวจังหวัดน่านที่ทำหน้าที่กระจาย
นักท่องเที่ยวที่มาเที่ยว

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์ส่งเสริมศูนย์ท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์บ้านบางพลับ จังหวัดสมุทรสงคราม มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังต่อไปนี้

ภาพ 11 กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดข้างต้น ผู้วิจัยนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำกลยุทธ์การส่งเสริมศูนย์ท่องเที่ยวเกษตรเชิงอนุรักษ์บ้านบางพลับ จังหวัดสมุทรสงคราม ต่อไป